

Opinia națională

Săptămânal de opinii, informații și idei de larg interes național

Director: Mioara VERGU-IORDACHE

Anul 27, nr. 844, 15 ianuarie 2019, 8 pagini, 1 leu, www.opinianaționala.ro

La mulți ani, Universitatea Spiru Haret!
La mulți ani, Fundația România de Măine!

La 19 ianuarie 1991, din inițiativa prof. univ. dr. Aurelian Gh. Bondrea, ia ființă, în București, Fundația *România de Măine* – instituție de cultură, știință și învățământ, autonomă, fără scopuri politice sau patrimoniale (nonprofit). Prof. univ. dr. Aurelian Gh. Bondrea, președintele ales de adunarea generală constitutivă a membrilor fondatori ai Fundației *România de Măine*, a conceput, inițiat, organizat și a condus Universitatea *Spiru Haret*, al cărei spirit tutelar este marele om de știință, reformator și ctitor al învățământului modern în România, Spiru Haret.

Ziua Culturii Naționale

Eminescu azi, între alb și negru

Cu numele lui magic deschidem toate porțile spiritului. Dar nu e vorba de operele lui Eminescu, de cultura lui, de proiectele lui, de variantele lui, de comorile plutonice reținute sau sistemele de filozofie posibile e vorba de tot; de spectacolul acesta extraordinar pe care ți-l dă o conștiință de cultură deschisă către tot.
(Constantin Noica)

Pagina 8

Doi poeți ardeleni luptători pentru Marea Unire din 1918

Octavian Goga și Aron Cotruș

- biografii paralele -

Cu peste opt luni în urmă, profesorul universitar, istoric și critic literar Ion Dodu Bălan avea să plece dintre noi pentru totdeauna, nu înainte de a mă îndemna să-mi iau răspunderea publicării sau republicării acelor opere create sau revăzute de el în ultimii ani de viață. A plecat trist, că timpul nu i-a mai permis să termine volumul *Coșbuc, poet al românismului*, la care lucra de mai multă vreme, rămas pe biroul lui într-o fază avansată.

În preajma sărbătoririi centenarului Unirii, a avut loc lansarea a două lucrări revăzute și adăugite (în măsura în care starea sănătății l-a mai ajutat să le extindă și să le actualizeze cu datele și comentariile apărute în ultima vreme): monografia *Octavian Goga și Aron Cotruș, viața și opera unui poet exilat*, republicate în noiembrie 2018 la Editura Fundației *România de Măine*.

(continuare în pag 6)

Sesiunea festivă Ziua Culturii Naționale – un proiect al Academiei Române

Academia Română organizează marți, 15 ianuarie 2019, sesiunea festivă *Ziua Culturii Naționale*. Evenimentul va avea loc în Sala Mare a Ateneului Român, începând cu ora 12, și se va desfășura în prezența Președintelui României, Klaus Iohannis, care va rosti un cuvânt de salut.

Manifestarea este moderată de acad. Ioan-Aurel Pop, președintele Academiei Române, care, în cuvântul de deschidere, va vorbi despre semnificația sărbătoririi *Zilei Culturii Naționale* pe 15 ianuarie, ziua de naștere a poetului Mihai Eminescu.

Din partea Academiei Române vor susține prelegeri acad. Eugen Simion, președintele Secției de filologie și literatură, și acad. Răzvan Theodorescu, vicepreședinte al Academiei Române, cu temele *Cultura: A căta putere în stat?*, respectiv *Statalitatea românească și vechile sale lăcașuri*.

În cadrul sesiunii festive, va adresa un mesaj Prefericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, iar acad. Mihai Cimpoi va aduce, în alocuțiunea intitulată *Eminescu și Basarabia*, un omagiu poetului național și rolului esențial pe care poezia acestuia l-a avut în păstrarea și cultivarea limbii române și a identității naționale dincolo de granițele țării.

Oficialitățile statului vor fi reprezentate de ministrul Educației Naționale, Ecaterina Andronescu, și ministrul Culturii și Identității Naționale, Valer Daniel Breaz, temele abordate fiind *Omagiu culturii naționale și Cultura națională - valori, permanente, perspective în context european*.

Sesiunea festivă va fi urmată de un recital de poezie oferit de actorul Dorel Vișan și de un concert susținut de *Camerata Regală*.

Foaierea Ateneului Român va găzdui o expoziție foto-documentară realizată de Biblioteca Academiei Române, în parteneriat cu Muzeul Național al Literaturii Române. Publicul va avea ocazia să admire unul dintre cele mai prețioase manuscrise eminesciene aflate în colecțiile Bibliotecii Academiei Române, Manuscrisul 2261, conținând *Legenda Luceafărului*, precum și monumentală ediție facsimilată *Manuscrisele Mihai Eminescu*, în 38 de volume, un proiect realizat sub coordonarea acad. Eugen Simion.

Academia Română îndeplinește o misiune de onoare marcând în mod festiv cea de-a noua ediție a *Zilei Culturii Naționale*, sărbătoare propusă de Academia Română în urmă cu 10 ani și consfințită legislativ de Parlamentul României prin Legea nr. 238/2010. Stabilirea *Zilei Culturii Naționale* de ziua aniversară a lui Mihai Eminescu aduce, pe de o parte, un omagiu memoriei celui mai mare poet al românilor și, pe de altă parte, propune ca temă de reflecție rolul pe care cultura îl are în păstrarea și cultivarea identității naționale, în condițiile diversității europene.

Sesiunea festivă din data de 15 ianuarie 2019 dedicată *Zilei Culturii Naționale* este organizată de Academia Română în parteneriat cu Fundația Națională pentru Știință și Artă, beneficiind de colaborarea cu Filarmonica Română, Muzeul Național al Literaturii Române, sub egida Primăriei Municipiului București, și Biblioteca Academiei Române.

Biroul de presă al Academiei Române

Aplicație gratuită pentru smartphone Mihai Eminescu, întreaga operă

Academia Română lansează azi, 15 ianuarie, de *Ziua Culturii Naționale*, la Ateneul Român, *Mihai Eminescu, întreaga operă*, o aplicație gratuită pentru smartphone, la care s-a lucrat timp de doi ani

Opera eminesciană, informează Academia Română, va fi disponibilă, în regim gratuit și într-un format compatibil cu telefoanele inteligente, în magazinele App Store și Google Play.

Aplicația *Mihai Eminescu, întreaga operă* a fost realizată pe parcursul a doi ani de o echipă interdisciplinară alcătuită din cercetători de la Centrul European de Studii în Probleme etnice al Academiei Române, membri ai Asociației Române de Geopolitică, Geoeconomie și Geocultură și tineri informaticieni, cu sprijinul financiar al Asociației *NeamUnit*.

„Academia Română și-a asumat urgența refacerii punților dintre marii întemeietori ai culturii române moderne și societate, idee asumată de către echipa de proiect. Astfel, aplicația *Mihai Eminescu, întreaga operă* pentru telefoanele inteligente reprezintă a doua mare relansare a Operei eminesciene după seria tipărită de-a lungul ultimului secol de către Academia Română.

În România, în momentul de față, peste jumătate dintre locuitori utilizează terminale telefonice inteligente, marea majoritate a acestora fiind tineri. Aplicația *Mihai Eminescu, întreaga operă* pentru telefoanele cu sisteme de operare Android și iOS are ca scop apropierea tineretului de *omul deplin al culturii române* prin intermediul tehnicilor de comunicare moderne. În același timp, opera este utilă și persoanelor de specialitate, punând la dispoziția acestora un bogat instrumentar bio-bibliografic”, se spune în comunicatul Academiei Române.

Să fii român, ca să fii european și universal

Mioara VERGU-IORDACHE

Este a noua celebrare, la 15 ianuarie, ziua nașterii lui Mihai Eminescu, a *Zilei Culturii Naționale*! 2019 este și *Anul cărții* în România, în cadrul căruia se lansează Programul național *România citește*. Ce frumos! Mai bifăm niște minunate manifestări?! Căci festivismul e-n floare! În loc să ne suflecăm mânecile și să ogorâm la rădăcini. Fiindcă avem mult de săpat și plivit!

Câteva exemple: unul din cinci tineri din România cu vârste între 18 și 24 ani părăsește școala timpuriu. Aproximativ 60 la sută dintre elevii care au promovat anii terminali de liceu au reușit să obțină diploma de Bacalaureat. Rata de succes este mai mare la fete decât la băieți. „În România, băieții abandonează timpuriu școala într-un număr mai mare decât fetele. În anul școlar 2016-2017, rata abandonului școlar a înregistrat valori mai mari pentru populația școlară masculină, atât în învățământului primar și gimnazial, în învățământul secundar superior (liceal și profesional) dar și în învățământul postliceal. Abandonul școlar se manifestă cel mai evident în învățământul postliceal, rata celor care părăsesc sistemul de educație fiind de 10,0% (9,5% în cazul fetelor, respectiv 11,0% în cazul băieților)”, a informat, recent, Institutul Național de Statistică (INS). Avem de două ori mai puțini absolvenți de facultate decât media UE. În anul 2017, 17,6% persoane cu vârste cuprinse între 25 și 64 ani aveau studii superioare, în România, comparativ cu 31,4% în statele membre ale UE. Așadar, subliniază INS, România rămâne încă o țară cu o populație care are cel mai frecvent un nivel mediu de instruire. Situația devine din ce în ce mai nefavorabilă, în condițiile în care în ultimii ani numărul de studenți s-a înjumătățit (în anul universitar 2017-2018, numărul de studenți se afla la 49,1% din nivelul anului 2008-2009). Și putem continua, pentru că se poate discuta mult și nu prea optimist și despre cei care au trecut „linia de sosire”.

Da, e bine să sărbătorim, cu condiția ca evenimentele generate să țină seama de nivelul la care ne aflăm. Și de aici să construim. Nu elitelor cred că trebuie să li se adreseze manifestările omagiale! Ci marelui public, care trebuie atras către cultură, care trebuie învățat de ce este important să vorbești și să gândești corect, de ce trebuie să citești și să știi să apreciezi o carte, o pictură, o sculptură, să știi să ascuți și să iubești o operă muzicală, de ce este obligatoriu să ai un comportament civilizat, de ce să știi și să apreciezi istoria neamului tău și a celorlalți, de ce este important să fii mândru de obârșia ta, dar să prețuiești și istoria celorlalți, să fii român ca să fii european și universal. Toate acestea se învață, la școală, acasă, în cadrul unor evenimente organizate. Doar să vrem. Pentru că putem!

La mulți ani, Cultură Națională! Să te iubim și să te îmbogățim!

Anul 2019 – Anul Cărții în România

În *Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 3 din data de 3 ianuarie 2019*, a fost publicată Legea nr. 357/2018 pentru instituirea anului 2019 ca *Anul Cărții în România*, act normativ ce a intrat în vigoare la 6 ianuarie 2019.

Cu prilejul *Anului Cărții* urmează să se organizeze evenimente culturale dedicate acestei inițiative. Autoritățile administrației publice centrale și locale pot acorda sprijin logistic și/sau financiar, după caz.

În *Anul Cărții* se lansează Programul național *România citește*, ce se va desfășura în cadrul unităților de învățământ primar și gimnazial și presupune organizarea de întâlniri săptămânale ale elevilor cu voluntari, precum părinți, personalități publice, jurnaliști. În cadrul Programului național, voluntarii vor citi împreună cu elevii fragmente din operele literare incluse în programa școlară.

Programul presupune și organizarea de întâlniri biannuale ale elevilor cu scriitori români contemporani, de aniversări națională sau locală, care să citească fragmente din propriile creații literare, în scopul încurajării lecturii și promovării acestora.

Papa Francisc face o vizită în România în perioada 31 mai – 2 iunie

Papa Francisc va vizita România, la invitația președintelui Iohannis, a autorităților statului și a Bisericii Catolice din România, în perioada 31 mai – 2 iunie 2019. Papa Francisc este al doilea Papă care vine în vizită în România.

Papa Francisc va vizita orașele București, Iași și Blaj și Sanctuarul Marian de la Șumuleu Ciuc.

Prima vizită a unui Papă în România, o țară majoritar creștin-ortodoxă, a avut loc în 1999, între 7 și 9 mai, când Papa Ioan Paul al II-lea s-a întâlnit cu Patriarhul de atunci al Bisericii Ortodoxe Române, Teoctist.

UNIVERSITARIA

Expert European în Dezvoltare și Inovare Urbană – SMART CITY

Recent, la sediul Ministerului Comunicațiilor și Societății Informaționale, în contextul Președinției *Strategiei Dunării* preluată de România și aplicabilă pe întreg cuprinsul țării, a fost lansat cu succes Manualul *Attractive Danube*, proiect transnațional în cadrul Programului INTERREG, coordonat în România de URBASOFIA prin dr. urb. Pietro Elisei, expert în planificare și inovare urbană al Comisiei Europene.

Drept urmare, având în vedere și succesul de care s-a bucurat în diverse instituții și locuri precedentul curs de tip post-universitar *Expert European în Dezvoltare și Inovare Urbană - Smart City*, organizatorii invită la înscrierea la noua serie pe anul 2019 a acestui program preponderent de ghidaj practic și financiar, coordonat în parteneriat de Departamentul de Training și Consiliere al Asociației *Comunitățile Locale Riverane Dunării* (CLDR), Agenția URBASOFIA și Catedra Internațională Onorifică *Jean Bart* în sprijinul *Strategiei UE pentru Regiunea Dunării* (CIO-SUERD), proiect coordonat de Fundația *EUROLINK - Casa Europei* și fondat în parteneriat cu Academia Română.

Cursurile se desfășoară online, în perioada lunilor ianuarie-aprilie 2019, prin intermediul unei platforme educaționale, accesibilă oricărui cursant în mod flexibil, incluzând șapte module cu studii de caz și exemple de bune practici. Certificarea se obține în urma unei evaluări finale, care constă într-un test scris de evaluare la distanță, furnizat de organizatori.

Cursul se adresează în special următoarelor categorii: arhitecți șefi/funcționari în departamentele de specialitate ale orașelor, municipiilor și județelor; urbanisti; consultanți; planificatori; geodezi; specialiști îmbunătățiri funciare / ingineria mediului; cercetători; masteranzi; doctoranzi.

Printre temele de focalizare ale programului se numără: • Importanța Agendei Urbane UE și relevanța sa pentru teritoriul României • Care sunt principalele inițiative UE referitoare la nevoile de dezvoltare ale orașelor în contextul promovării conceptului *Smart City* • Prezentarea prin studii de caz și proiecte de succes a sistemului de informații SCIS (EU *Smart Cities Information System*) • Principalele oportunități de finanțare și consiliere, în special pentru accesarea viitoarelor programe de finanțare europeană • Povești de succes legate de inovarea urbană, în special prin URBACT și UIA

Înscrierile se fac în baza *Formularului de Înscriere* de pe pagina www.ciosuerd.houseofeurope.ro, conform principiului *Primul venit-primul servit*.

Detalii suplimentare pot fi solicitate Secretariatului Tehnic, prin: e-mail: ciosuerd@gmail.com ori telefonic la tel./fax: 021.230.49.97.

Parteneri Media Asociați: Agenția Națională de Presă AGERPRES, *Smart City Magazine*, TVH. Parteneri Media: Finantare.ro, CalendarEvenimente.ro, CaleaEuropeana.ro, Comunicații Mobile, SmartFinancial.ro, BrandInfo.ro, *Opinia Națională*, PRwave.ro, ComunicateMedia.ro, Tribuna Economică, Tomisul Cultural, 24PHarte.ro, *Buletin Dunărean*.

Pentru conformitate,
Secretariatul Tehnic CIO-SUERD *Jean Bart*

Strămoșii ar fi plâns de fericire!

Conf.univ.dr. Aurelian Virgil BĂLUȚĂ

Apartenența la Uniunea Europeană și la NATO reprezintă pentru tână generație o realitate obișnuită. Iar preluarea Președinției rotative a Uniunii Europene este un corolar firesc. Dar oare așa a fost mereu? Să întoarcem pentru câteva clipe filele istoriei și să vedem câteva fragmente alese, subiectiv, din trecut.

După lupte grele cu Imperiul Otoman, conducătorii noștri au înțeles că de fapt liderii musulmani erau mai credincioși cuvântului dat decât creștinii. Astfel au acceptat câteva secole suzeranitatea acestora. Dar făcând parte din Imperiul Otoman, chiar în condițiile unei largi autonomii, Țările Române erau considerate ca fiind din Asia. Pe lângă standardele de dezvoltare economică aflate la mare distanță de European, eram considerați și geografic în afara bătrânului continent. Am învins cu greu această prejudecată. Tinerii noștri care au mers să învețe în Occident au impresionat printre altele prin cunoașterea limbii latine și a limbii eline (greaca veche). Profesorii și colegii lor au înțeles atunci că nu puteam fi popor din Asia. Cu mari eforturi diplomatice am primit dreptul de a forma un stat modern de tip european. Citind uneori presa îmi dau seama că formatorii de opinie actuali au uitat ce forțe politice au negociat în Occident sprijinul pentru statul nostru modern român: liberalii și masonii.

Statul modern România s-a impus în secolul XIX ca parte din Europa prin valoarea intelectualilor și rigoarea Marelui Rege Carol I. Atunci au fost români printre cei mai străluciți studenți și doctoranzi la universități sau școli militare prestigioase, inclusiv șefi de promoție. Deși eram pe un drum ascendent, încă nu făceam parte din nucleul Europei. Pacea de la București din 1913 după al doilea război balcanic a reprezentat momentul în care România a fost lider regional, dar nu european.

Cu inteligență și pricepere sub Domnia Regilor Ferdinand I și Carol al II-lea, România a ajuns în anul 1938 destul de aproape de nivelul celor mai dezvoltate țări europene. Capitala prin arhitectură și viață mondenă, școlile și universitățile prin valoarea absolvenților, instituțiile de artă și cultură prin deschiderea totală față de valorile europene erau parametrii acelei dezvoltări. Dar granițele țării nu erau recunoscute și garantate. Aveam semnătura marelui vecin de la Răsărit pe Tratatul privind definirea agresorului și agresiunii. Dar ultimatumul, așa cum a fost cel din iunie 1940, se pare că nu ne proteja, dovadă că Marea Britanie și alte state nu l-au condamnat nici la momentul respectiv, nici mai târziu.

Ce au vrut strămoșii noștri și nu au reușit să obțină? Ce avem noi și nu știm să prețuim? Granițe sigure recunoscute de întreaga Europă. *Să putem munci și progresa fără teama că prin război putem pierde ce am agonisit*. La Ateneul Român, joi 10 ianuarie 2019, am avut dovada că Europa ne consideră egali. Până acum eram mereu membri ai comunității. Astăzi, când ne-a venit rândul, suntem în prezidiu. De obicei mergeam

noi la liderii europeni. La noi au venit până acum individual lideri de țări europene. Pe 10 ianuarie au venit în România toți conducătorii instituțiilor europene. Cuvântările Președintelui României și ale Primului Ministru în fața liderilor europeni strânși la București reprezintă clipa de glorie a acestor ani. Dacă ar fi trăit, strămoșii care au dorit sau au prevăzut acest moment, sigur ar fi plâns de bucurie.

Visurile generațiilor anterioare au devenit realitate. Uneori este vorba de visul general privind țara căreia îi aparținem. Alteori este visul concret al părinților și bunicilor pentru soarta copiilor și a nepoților. Nu uit decizia din anul 1972 a familiei, ca eu și sora mea să învățăm suplimentar acasă limba engleză, la școală având ca limbi străine franceza și germana. Bunicul pe linie maternă ne-a explicat că înțelege suferința noastră de a renunța la unele ore libere (de joacă), noi fiind copii de 10-11 ani. Dar ne-a spus că vom trăi într-o Europă în care se va circula ușor, nu vor mai fi granițe, dar vom avea nevoie să știm cât mai multe limbi străine. Era un vis, era o dorință sau o previziune a bunicului? Important este că s-a adevărit. Visul este realitate. La 10 ianuarie 2019 evenimente fără posibilitate de tăgădău arătat că *totul este real, nu un vis frumos*. Nepoții trăiesc visul unui bunic romantic sau vizionar.

La București, pe 10 ianuarie 2019, am ascultat lideri europeni vorbind în limbi de circulație internațională sau chiar în română, lideri români vorbind în română sau în limbi de circulație internațională. Dacă dorim să fim împreună, noi cu Europa și Europa cu noi, nici nu mai contează în ce limbă vorbim.

Faptul că unii, așa cum sunt eu, îl apreciază pe Președintele Iohannis, iar alții pe Primul Ministru, foarte puțini fiind cei care sunt neutri, nu trebuie să afecteze momentul de glorie al României început la 10 ianuarie 2019. Putem să începem semestrul românesc al Uniunii Europene prin a face numai campanie pozitivă: fiecare tabără să arate realizările proprii pentru ca România să ajungă la momentul ei de glorie de astăzi. Să uităm de greșelile celeilalte tabere și să ne aducem aminte de realizările proprii. Să comparăm frumosul, nu urâtul, meritul, nu eroarea din viața noastră socială!

Este oare cu puțință?. Pentru drumul României spre Europa cred că putem să ne amintim multe lucruri bune, adevărate „fapte de glorie”. De exemplu, nu știu de ce nu menționăm mai des că în România am avut unanimitate în opțiunea pro-UE și pro-NATO. Nicio forță politică nu s-a opus. Liberali, social-democrați, național-țărăniști, naționaliști, umaniști, neocomuniști, toți au sprijinit în România aderarea la UE și NATO. De asemenea, poate ar fi bine să citim atent istoria și să înțelegem că drumul spre Europa a fost parcurs de România și în comunism (în perioada în care nu am avut ocupație străină). Să ne mândrim, printre altele, că și România comunistă a avut relații directe cu Piața Comună, predecesora Uniunii Europene.

Plusuri și minusuri în 2018: anul inflației, cel mai stabil curs de schimb, dar și cele mai mari deficite de la criză încoace

În ciuda unei creșteri economice record în 2017, anul 2018 cade la aproximativ jumătate din valoare. De asemenea, anul 2018 este anul în care inflația și-a reintrat în drepturi, chiar dacă BNR a păstrat-o în limitele țintei, anul dobânzilor în creștere și al celor mai mari deficite comerciale, de cont curent și bugetar de la criza din 2009 și până în prezent.

Economia a crescut impresionant, cu 6,9% în 2017, pe fondul sporirii cererii private, alimentată de creșterile salariale cu două cifre. În timp ce toată lumea a fost de acord că același ritm nu ar putea fi susținut și în 2018, previziunile de creștere economică au fost proiectate într-o bandă destul de largă: de la puțin peste 4% până la aproximativ 6%.

„Am început anul cu o prognoză de creștere a PIB-ului de 4,7%, una dintre cele mai scăzute din piață și față de proiecția oficială de 6,1%. Scăderea materială a fost vizibilă începând cu primul trimestru al anului 2018, care a înregistrat o creștere de 4,0%. Următoarele două trimestre au confirmat noua viteză de croazieră, ajungând la 4,1% și 4,3%. Dat fiind că datele sunt disponibile pentru primele trei trimestre, prognozăăm o creștere de 4,2% în 2018”, spune Ciprian Dascălu, economistul șef al ING Bank, vorbind despre propriile prognoze de creștere economică.

Politica monetară: anul inflației

Creșterea masivă a salariilor din 2017 a condus la o creștere a presiunilor inflaționiste care au suprasus unele efecte de bază importante și creșterea prețurilor petrolului. Inflația a fost ridicată pentru cea mai mare parte a anului, atingând un maxim de 5,4% în luna iunie și forțarea băncii centrale într-o politică monetară agresivă (trei pași aproximativ consecutivi de majorare a dobânzii de politică monetară). Acest lucru a început la sfârșitul anului 2017 și a continuat cu trei ritmuri de creștere în prima parte a anului 2018, aducând rata dobânzii cheie la 2,50%.

Raliul dobânzilor pe piața interbancară, început în toamna anului 2017, pe fondul restrângerii lichidității din piață, a continuat și în

2018. Indicele ROBOR la trei luni, în funcție de care se calculează costul creditelor în lei cu dobândă variabilă, a sărit în acest an peste nivelul dobânzii-cheie. După ce în primul trimestru a oscilat preponderent în jurul pragului de 2%, ROBOR la trei luni a intrat pe un trend ascendent, urcând până la un vârf de 3,47%, la finele lunii iulie și începutul lunii august. După reluarea operațiunilor repo în luna august, ROBOR a început să scadă, coborând în decembrie spre pragul de 3% pentru scadența de trei luni.

Scăderea drastică a prețurilor la petrol a ajutat foarte mult Banca Națională a României (BNR) și a adus inflația în limita targetului BNR de $2,5 \pm 1$ punct la sfârșitul anului 2018, în condiții monetare generale mai stricte decât cele reflectate de rata dobânzii cheie, precizează Ciprian Dascălu.

EDUCAȚIE FINANCIARĂ

Anul celui mai stabil leu

„Cursul de schimb EUR / RON se află într-un regim plutitor bine gestionat, BNR stabilindu-se într-o perioadă restrânsă de 1,1 ppt în 2018, care ar putea să țină cont de așteptările inflaționiste. Acest lucru a fost realizat prin intermediul unor intervenții FX, dar mai ales prin controale de lichiditate, deoarece ratele de numerar au fost adesea admise spre sau chiar peste rata lombardă (la 3,50% în prezent). Prognoza noastră de 4,67 lei pentru sfârșitul anului 2018 arată destul de aproape de nivelul actual al pieței”, spune Ciprian Dascălu. BNR a avut un număr record de operațiuni REPO în 2018, 11 la număr, finalul de an fiind cel care a readus lichiditatea în piață, odată cu ajungerea la maturitate a unei operațiuni cu titluri de stat.

În concluzie, creșterea PIB-ului de peste 4% este mai aproape de potențial, reducând temerile legate de supraîncălzire, în ciuda structurii slabe, cu stocuri care au contribuit cu 3,0% la creșterea

PIB-ului de 4,2% în primele trei trimestre. Un alt factor pozitiv este evoluția inflației. Ajutată foarte mult de prețurile petrolului în scădere, inflația se întoarce în interiorul benzii țintă a BNR, iar rata de schimb a fost remarcabil de stabilă, în ciuda faptului că fundamentele se deteriorează, necreând probleme nici importatorilor, nici exportatorilor.

Anul celor mai mari deficite

La aspecte mai puțin pozitive sunt trecute: persistența deteriorării conturilor curente determinată de balanța comercială și deteriorarea gradului de acoperire cu finanțare a importurilor. De asemenea, deficitul fiscal s-a extins la limita de 3,0% pentru al treilea an consecutiv. Totodată, 2018 a însemnat și anul costurilor generale de împrumut mai mari pentru statul român. Contul curent al balanței de plăți a înregistrat un deficit de 7,991 miliarde de euro, în primele zece luni din 2018, în creștere cu 51,72% comparativ cu perioada similară din 2017, conform datelor Băncii Naționale a României.

În perioada ianuarie-octombrie 2017, deficitul de cont curent s-a cifrat la 5,267 miliarde de euro. Conform BNR, în structură, balanța bunurilor a consemnat un deficit mai mare cu 2,041 miliarde de euro, balanța serviciilor a înregistrat un excedent mai mic cu 196 milioane euro, balanța veniturilor primare a consemnat un deficit mai mare cu 170 milioane de euro, iar balanța veniturilor secundare un excedent mai mic cu 317 milioane de euro.

În perioada ianuarie - octombrie 2018, datoria externă totală a crescut cu 1,492 miliarde de euro. În structură: datoria externă pe termen lung a însumat 68,286 miliarde de euro la 31 octombrie 2018 (69,1% din totalul datoriei externe), în scădere cu 0,3% față de 31 decembrie 2017; datoria externă pe termen scurt a înregistrat, la 31 octombrie 2018, nivelul de 30,567 miliarde de euro (30,9% din totalul datoriei externe), în creștere cu 6% față de 31 decembrie 2017.

Gabriela ȚINTEANU

Pentru sugestii, reclamații sau orice alte „necazuri” întâmpinate în lumea economico-financiară, ne puteți scrie la: opinia@spiruharet.ro

Opinia
națională

ISSN 1221-4019
ISSN 1841-4265 (online)
www.opinianaționala.ro
www.facebook.com/opinianaționala

Strada Fabricii nr. 46G, sector 6, București
Telefon/fax: 021 316 97 91
Centrală: 021 316 97 85, 021 316 97 86, 021 316 97 87,
interioare 168 și 143
e-mail: opinia@spiruharet.ro; on@spiruharet.ro

REDACȚIA:
Mioara Vergu-Iordache, Gabriela Moldoveanu, Ciprian Vasilescu
Mihăiță Enache (fotoreporter),
Vasilichia Dinu, Cornelia Prodan, Florentina Stemate (DTP).

Stimați cititori,
Dorim să fiți partenerii noștri în elaborarea publicației
Opinia națională. De aceea, vă adresăm invitația de a ne transmite opinii,
informații, idei de larg interes național, pe care să le publicăm în edițiile
viitoare. Așteptăm cu interes și propuneri privind conținutul publicației.

REVISTA *OPINIA NAȚIONALĂ*
este editată de
FUNDAȚIA ROMÂNIA DE MÂINE
Tiparul executat de
**TIPOGRAFIA FUNDAȚIEI
ROMÂNIA DE MÂINE**

Solicitări de abonamente,
cu plata prin mandat
postal sau dispoziție
de plată, se pot adresa
serviciului de difuzare.
Strada Fabricii nr. 46 G,
sectorul 6, București.
Telefon 021.316.97.88/
int.108.

UNIVERSITARIA

Luni, 21.01.2019, începe Sesiunea de examene de iarnă (semestrul I).
Baftă!

Facultatea de Inginerie, Informatică și Geografie vă informează sau vă reamintește:

DECALOGUL EXAMENELOR ȘI COLOCVIILOR!

1 Studenții au obligația de a se prezenta la examen conform programării (ora, locul, data). Acceptarea la examen se face numai după verificarea identității studentului pe baza unui act de identitate valabil (buletin de identitate, pașaport, permis de conducere) și pe baza carnetului de student vizat la zi de către secretariatul Facultății (sau cu adeverință temporară de la Decanat). Studenții participanți la examen semnează în lista de prezență.

2 În timpul examenului, studenții nu au dreptul să aibă asupra lor telefoane mobile sau alte dispozitive electronice care să permită comunicarea interpersonală sau consultarea de date. Telefoanele mobile trebuie să fie închise la intrarea în sala de examen și trebuie să rămână închise pe toată durata examenului. Gențile, hainele de exterior și telefoanele mobile se depozitează în locurile precizate de către cadrul didactic supraveghetor și nu lângă studenți. Nerespectarea de către student a condițiilor de desfășurare a examenului atrage excluderea din examen.

3 Pentru examenele scrise, studenții sunt repartizați în sala de examen conform deciziei cadrelor didactice. Studenții trebuie să aibă asupra lor pix sau stilou și toate rechizitele permise, necesare susținerii examenului. În timpul examinării, comunicarea între studenți este interzisă. Orice solicitare sau întrebare poate fi adresată doar cu voce tare.

4 Cadrele didactice (cel puțin două) care supraveghează examenele trebuie să aibă o atitudine care să descurajeze orice tentativă de fraudă, titularul cursului și titularul seminarului/laboratorului/proiectului fiind direct răspunzători pentru acest aspect al disciplinei și eticii academice. La părăsirea sălii, studenții trebuie să predea lucrarea scrisă și ciomele.

5 Studenții cu hipoacuzie și care necesită utilizarea unor proteze auditive, trebuie să anunțe titularul de curs despre această stare de fapt cu cel puțin 24 ore înainte de susținerea examenului și să prezinte documente medicale care să ateste necesitatea utilizării unei proteze auditive.

6 La examenele orale, prezentarea proiectelor se acordă studentului maximum 20 minute timp de răspuns.

7 Pentru orice tip de examen, ultimii 3 studenți trebuie să rămână în sală până când se încheie examinarea tuturor studenților.

8 Substituirea de persoană la examen reprezintă fraudă, este interzisă și se pedepsește cu exmatricularea atât a studentului care a fost substituit cât și a studentului care a substituit.

9 Tentativa de fraudă și fraudă la examen sunt pedepsite, indiferent de forma lor de comitere: comunicare directă, existența unor materiale scrise, dispozitive electronice de comunicare, substituția de persoană etc. Descoperirea asupra unui student, în timpul examenului, a unor dispozitive electronice capabile să mijlocească comunicarea sau consultarea de date este considerată tentativă de fraudă, chiar dacă dispozitivele respective nu au fost utilizate.

10 Studenții surprinși asupra faptei de tentativă de fraudă sau fraudă sunt eliminați din examen pe loc. Tentativa de fraudă sau fraudă constatate sunt înregistrate într-un proces verbal, semnat de către toate cadrele didactice prezente și de către autorii fraudei sau tentativei de fraudă. În caz de refuz al studenților de a semna, se menționează acest fapt în procesul verbal. Procesul verbal este înaintat Decanatului în termen de 24 ore de la redactare sau în prima zi lucrătoare (pentru examenele desfășurate vinerea sau la sfârșit de săptămână) pentru analiză și soluționare.

Universitatea Spiru Haret a primit mesajul secretarului general
al Asociației Universităților Europene către membrii organizației
2019: un an crucial pentru Europa și universități

În 2019, UE se va bucura de o nouă conducere, va face față ultimului capitol al lui Brexit și va stabili regulile pentru noile sale programe de cercetare și educație. În același timp, noile tehnologii, populațiile de studenți mai numeroase și mai diverse, constrângerile privind libertatea academică și noile modalități de a învăța și de a preda vor avea un impact puternic asupra oportunităților și provocărilor pe termen lung la universitățile din Europa.

Privind la scena europeană, Marea Britanie urmează să părăsească UE la sfârșitul lunii martie și încă nu este clar dacă acest lucru se va întâmpla cu sau fără o înțelegere, lăsând colaborările de cercetare și parteneriatele educaționale într-o stare de incertitudine.

În același timp, negocierile privind următorul buget pe termen lung al UE va trece într-o fază critică. Dacă totul va merge așa cum dorește Comisia, va exista un acord privind programele UE, inclusiv *Horizon Europe* și *Erasmus*, în primăvară. Cu toate acestea, negocierile ar putea avea loc în alte două evenimente importante: alegerile pentru Parlamentul European înainte de vară și preluarea funcției de către noua Comisie Europeană, probabil în toamnă.

Pentru alegerile europene, EUA speră sincer că universitățile vor facilita dezbaterile și vor implica cetățenii. EUA și mai multe conferințe naționale ale rectorilor vor fi active în timpul campaniilor care îi solicită pe candidați să își explice pozițiile privind politicile europene privind universitățile. În ceea ce privește noua Comisie, schimbarea gărzii înseamnă noi priorități. UE va avea noi comisari cu idei proaspete despre cercetare, educație și inovare, precum și despre direcția Europei în general.

În paralel, universitățile vor juca un rol activ în societate, abordând învățarea și perfecționarea

învățării ca pe un punct important de pe ordinea de zi. Acestea vor aborda organismele mai mari și mai diverse ale studenților, schimbarea piețelor forței de muncă și nevoia de politici de diversitate și incluziune.

Modificarea tehnologiei va fi un factor-cheie. Transformarea digitală avansează cu noi oportunități pentru învățare și predare, cercetare și inovare, precum și pentru managementul instituțional. Acestea oferă oportunități universităților de a juca un rol central în modelarea inovării și avansarea societății către un viitor sustenabil.

Libertatea academică și autonomia instituțională sunt, de asemenea, importante pe ordinea de zi, în vreme ce cadrele universitare și studenții sunt din ce în ce mai mult sub presiune în întreaga lume. Chiar înainte de Anul Nou, UE a văzut primul caz al unei universități instituite legal, Universitatea Central Europeană din Ungaria, fiind forțată să-și părăsească țara.

Pentru EUA ca organizație, anul 2019 va fi un an foarte important, cu alegerea unui nou președinte și a cinci noi membri ai consiliului. Votul va avea loc în aprilie la Adunarea Generală a UEA în contextul Conferinței Anuale de la Paris. Puteți afla despre candidații aici.

EUA așteaptă cu nerăbdare să colaboreze cu dumneavoastră pentru aceste și alte chestiuni importante în anul care vine. Planificăm deja conferințe privind învățarea și predarea și rolul universităților în inovare în lunile următoare. În plus, există mai multe probleme de abordat și evenimente la care sperăm să vă întâlnim pe dumneavoastră și pe colegii dumneavoastră.

Vă doresc un An Nou foarte fericit,

Lesley WILSON
Secretar General al EUA

Studenții nu mai vor să aștepte: coaliția de guvernare își amână de peste doi ani angajamentele

Aflându-ne în a doua jumătate a perioadei de guvernare, după o evaluare a gradului de îndeplinire a asumărilor făcute de coaliția de guvernare, Alianța Națională a Organizațiilor Studențești din România (ANOSR) trage un semnal de alarmă Guvernului României asupra nerespectării angajamentelor luate față de studenți în timpul campaniei electorale din toamna anului 2016.

În acest sens, multe dintre asumările, atât financiare, cât și principale, luate oficial de cele două partide aflate la guvernare, în cadrul campaniei *Viitorul Implică Studenții* (V.I.S.), inițiată de ANOSR, sunt deja depășite, deși nici măcar nu au fost îndeplinite. Realitatea din prezent necesită deja alte ajustări bugetare, nu doar din cauza faptului că asumările nu au fost puse în practică atunci când ar fi fost necesar, ci și din motivul că, adeseori, modul de calcul al diferitelor fonduri alocate învățământului superior nu ține cont de niște factori elementari, care să reflecte atât fluctuațiile economice, cât și situația actuală socio-economică a României.

Asumările Partidului Social Democrat (PSD), semnate de președintele Liviu Dragnea, prevedeau ca în *Legea bugetului de stat pentru anul 2017* să se regăsească: ● creșterea alocației pentru burse studențești la valoarea de 201 lei/ student bugetat; ● creșterea fondului pentru acordarea subvenției cămine-cantine, în vederea dublării acesteia (în prezent, presupunând o creștere de 117.331.510,2 lei); ● finanțarea de bază în anii 2017-2018 să ajungă până la suma de 6.522 lei/ student echivalent (alocația unitară/student echivalent în anul 2017 ajungând abia la 3.692 lei/ student echivalent, iar în anul 2018 la 4.580 lei/ student echivalent, presupunând în prezent o creștere a finanțării de bază de 2.094.676.456,8 lei); ● alocarea unui buget de 44.000.000 lei în vederea subvenționării transportului local al studenților cu mijloace de transport în comun (în prezent presupunând o creștere cu aproximativ 15.000.000 lei față de anul precedent).

De asemenea, până la finalizarea perioadei de guvernare, respectiv anul 2020, se mai prevedeau următoarele asumări: ● alocarea finanțării de 1% din Produsul Intern Brut pentru cercetarea științifică; ● creșterea anuală continuă a finanțării educației, astfel încât în perioada mandatului 2016-2020 să fie 6% din PIB; ● investiții pentru infrastructură și mijloace didactice și de cercetare; ● construirea a cel puțin 30 de cămine noi, precum

și modernizarea celor deja existente (nu s-a construit niciun cămin nou, iar dintre cele 6 la care s-au început lucrările, nu a fost finalizat niciunul).

Deși au fost câteva asumări îndeplinite până în momentul de față, nu putem vorbi despre o creștere semnificativă a calității învățământului superior, efectele creșterilor bugetare ameliorând doar anumite aspecte urgente și atingând aproape normalitatea realității socio-economice actuale. Asumările financiare sunt cuantificabile, dar prin superficialitatea cu care se tratează încă multe probleme ale sistemului educațional românesc, ne punem inevitabil întrebarea: este educația o prioritate a statului român în momentul de față?

În ceea ce privește fondul de burse, în ciuda faptului că au existat diverse majorări, atât în urma creșterii alocației bugetare pe student echivalent, cât și acordării bursei studențești pe tot parcursul anului, ca urmare a demersurilor realizate de ANOSR, suma alocată în acest sens ar trebui să aibă în vedere o creștere a fondului de burse acordat studenților bursieri ai statului român (etnicii români din Republica Moldova, Ucraina, Serbia ș.a.). Dorim să aducem în prim-plan și faptul că nu s-a mai înregistrat o creștere a acestora din anul 2008, bursele de care ei beneficiază în prezent fiind doar de 65 de euro pentru ciclul licență, 75 de euro pentru ciclul de master, respectiv 85 de euro pentru studenții doctoranzi.

Având în vedere că România tocmai a sărbătorit centenarul de la constituirea statului național unitar, Guvernul României ar trebui să își asume o responsabilitate mai mare și, în acest sens, să ia în considerare adoptarea unor măsuri care să aibă în vedere educația românilor de pretutindeni. Conform legislației în vigoare, nicio bursă oferită studenților din România nu poate fi mai mică de 578 lei. Astfel, pentru a elimina orice situație discriminatorie, dar și pentru a crește gradul de incluziune și echitate față de această categorie de studenți, ANOSR solicită creșterea cuantumului bursei specifice la valoarea bursei minime propuse de CNFIS, și anume 578 lei, pentru studenții care urmează programe de studii de licență și 1.156 lei pentru studenții care urmează programe de studii de masterat. De asemenea, considerăm că este absolut necesară modificarea situației actuale, astfel încât studenților doctoranzi români de pretutindeni să le fie alocate burse în același cuantum ca în cazul studenților doctoranzi români. Impactul bugetar pe care această măsură l-ar avea, ar fi de 104.294.320 lei pentru anul 2019.

Este de necontestat faptul că angajamentele duse la îndeplinire de coaliția de guvernare, și anume creșterea substanțială a bursei și acordarea transportului feroviar gratuit, ambele pe tot parcursul anului, au avut un impact pozitiv în viața studenților. Ulterior, în anul 2018, în urma acțiunilor întreprinse de ANOSR, au existat rezultate și în ceea ce privește *Programul Național „Tabere Studențești”*, implementându-se astfel o suplimentare cu 4.000 de locuri alocate studenților, fapt care a conturat o creștere cu 66,6% față de anii trecuți (de la 6.000 la 10.000 de locuri). Pentru acestea, MTS alocă 100 lei pentru fiecare dintre cele cinci zile de tabără, efortul bugetar total ajungând la 5.000.000 de lei. Creșterea bugetară reprezintă strict o suplimentare a numărului de locuri alocate, în niciun caz îmbunătățirea condițiilor de cazare și masă ale studenților. Astfel, propunerea ANOSR este de creștere a subvenției alocate pentru masă de la 40 lei/ zi/ student la 70 lei/ zi/ student, creșterea subvenției de cazare de la 60 lei/ zi/ student la 80 lei/ zi/ student, așadar, ajungând la o subvenție de 150 lei/ zi/ student. De asemenea, prelungirea sejurului de tabără de la 5 la 7 zile ar duce la un cost total al programului de tabără de 10.500.000 lei, în creștere cu 5.500.000 lei față de suma alocată în prezent.

Cu toate acestea, majorarea anumitor fonduri alocate învățământului superior a fost departe de atingerea asumărilor făcute. Am asistat la o creștere a finanțării de bază, care, deși la prima vedere pare una semnificativă, având în vedere necesitățile unui învățământ superior de calitate, este, de fapt, una relativ modestă, suma asumată fiind de 6.522 lei/ student echivalent. Fondul pentru cămine-cantine a beneficiat de o creștere cu aproximativ 20% față de anul 2016, reamintind totuși că asumarea a fost de dublare a acestui fond.

Subvenția cămine-cantine reflectă situația extrem de dificilă a studenților din România atunci când vine vorba despre serviciile studențești pe care universitățile le oferă. Deși în anul 2016, coaliția de guvernare și-a asumat dublarea acestui fond, necesitățile din zilele noastre atrag după sine nevoia de recalculare a fondului după o formulă care să reflecte realitatea actuală. Astfel, considerăm că fiind relevant în vederea actualizării subvenției cămine-cantine să se țină cont de trei factori importanți: factorul inflaționist, creșterea economică, precum și creșterile salariale. Prin urmare, pentru anul 2019, subvenția acordată per

student căminizat, indiferent de forma de învățământ, ar trebui să fie de minimum 6.029 lei. Astfel, luând în calcul ultimele date disponibile referitoare la numărul de studenți căminizați, alocația bugetară pentru subvenția cămine-cantine pentru anul 2019 ar trebui să constituie cel puțin 589.413.127 de lei.

Revenind la întrebarea formulată inițial, referitoare la gradul de implicare a statului român în ceea ce privește întreg domeniul educațional, putem remarca faptul că ne aflăm aproape la jumătatea mandatului 2016-2020, iar angajamentele asumate inițial, ce vizează dezvoltarea învățământului superior din România, sunt în continuare parțial îndeplinite. Din acest motiv, ANOSR solicită actualiei coaliții de guvernare să aplice măsurile necesare pentru a-și îndeplini toate angajamentele luate la începutul mandatului. Suntem convinși că un învățământ superior de calitate are la bază și necesitățile studenților, motiv pentru care ANOSR își arată deschiderea pentru colaborarea în sensul soluționării problemelor sesizate și își dorește ca actuala clasă politică să demonstreze că are maturitatea de a-și asuma educația ca fiind o prioritate națională.

„Când această coaliție de guvernare și-a intrat în drepturi, a implementat în prima parte a mandatului o serie de decizii istorice, cum ar fi o creștere impresionantă a fondului de burse sau acordarea gratuității pentru transportul feroviar tuturor studenților înmatriculați la o formă de învățământ cu frecvență, acestea având un impact pozitiv asupra vieții studenților.

Din păcate, în prezent, educația continuă să sufere de o subfinanțare cronică, iar problemele din universitățile românești capătă amploare anual. Spre exemplu, numărul locurilor de cazare este în scădere, iar condițiile întâlnite în cămine sau în unitățile de servire a mesei au suferit degradări constante și nu îndeplinesc necesitățile studenților. De aceea, solicităm coaliției de guvernare să implementeze toate mecanismele necesare ca finanțarea învățământului superior să fie corelată cu realitățile zilelor noastre și să se focalizeze pe nevoile studenților.” - Petrișor-Laurențiu ȚUCĂ, președinte ANOSR

Petrișor-Laurențiu ȚUCĂ, președinte ANOSR
Anastasia COSTE, vicepreședinte Relații Publice

PREUNIVERSITARIA

Vacanță activă în Grecia

Pe urmele filosofiei și spiritului democratic din antichitate

Au trecut douăzeci de ani de când intram pe poarta Facultății de Filosofie și Jurnalistică a Universității *Spiru Haret* ca proaspăt student. Aveam o vârstă fragedă, dar știam că trebuie să urmez cursurile și specializările unei universități, după încheierea căreia să îmi pot face un viitor profesional. Iată, azi scriu pentru singura revistă din România adresată direct studenților, absolvenților de liceu, liceenilor, profesorilor, oamenilor de cultură ai prezentului, dar și ai generațiilor următoare.

Cu siguranță, am avut o șansă extraordinară să parcurg seminariile și cursurile unei facultăți cu dublă specializare. Am reușit să mă formez ca om și profesionist, atât prin talentul și dăruirea cadrelor didactice, dar și prin numeroase încercări și căutări, unele zadarnice, dar cele mai multe fructuoase. Regretatul profesor universitar doctor Gheorghe Al. Cazan, cu dibăcia cunoscută, dar și cu umorul caustic, prin cursul *Introducere în filosofie de la antici la Kant*, a reușit să ne inițieze în tainele filosofiei clasice, în special în filosofia greacă.

De când am pășit cu imaginația pe tărâmul Greciei antice, în copilărie prin *Legende Olimpului*, cartea lui Alexandru Mitru, apoi prin interesantele expozeuri ale profesorului Gheorghe Cazan, am rămas captiv într-un timp și un spațiu (aș îndrăzni să spun) sacru. Mi-am dorit cu ardoare să pot ajunge în Elada, să pot urca Areopagul (Dealul lui Ares), să am șansa să văd Acropole, să trec podul peste Canalul Corint, să arunc o monedă în mijlocul amfiteatrului de la Epidaur și să constat dacă zgomotul căderii ei se aude până în ultimele gradene. Să ajung la Micene, cetatea lui Perseu, unde zidurile ciclopice te lasă fără răsuflare. Să revin în Atena și să suprim timpul, devenind contemporan cu Socrate, filosoful grec care nu a lăsat niciun rând scris, dar pe care îl cunoaștem din „Dialogurile” lui Platon (creatorul celor 27 de dialoguri și întemeietorul Academiei din Atena), evident și cu discipolul său, pe adevăratul nume Aristocles. Nu în ultimul rând, aș dori, dacă ar fi posibil, să fiu contemporan cu Aristotel, (elev al lui Platon, timp de 20 de ani, fondatorul Școlii peripatetice), cel care avea să influențeze întreaga filozofie a Evului Mediu. Mi-ar face plăcere să umblu pe străzi, ca Diogene din Sinope (acest cetățean al lumii, rămas fără casă, care și-a improvizat o locuință într-un butoi) care putea fi întâlnit prin agora Atenei, în plină zi, cu o lampă în mână „în căutarea unui om cinstit”. Recunosc, am găsit și oameni cinștiți, și pisici, și câini fericiți, am găsit zei venerați, temple intacte (Templul lui Hefaistos din Atena) sau mai puțin bine conservate (Templul lui Zeus din Atena, Templul lui Poseidon de la Cap Sounion sau Templul lui Apollo din Delphi).

Am descoperit o țară binecuvântată de Dumnezeu cu mai multe mări (Marea Egee, Marea Ionică, Marea Mediterană), cu numeroase insule (aproximativ 3000) cu munți înalți (Munții Pindului, cu înălțimea medie de 2650 metri, Munții Rodopi, Munții Olimp, cu impresionantul vârf Mytikas, 2917 metri). Am urcat și coborât tărâmul zeilor, am băut nectar și am mâncat ambrozie (hrana zeilor olimpicieni). Am descălecat din lumea Ideilor lui Platon în lumea sensibilă de azi. Realitate ce nu ar fi putut exista fără vestigiile de excepție ale civilizației antice.

Așa cum Oracolul de la Delphi spunea despre Socrate că este cel mai înțelept dintre greci, adevărat grăiesc, ca iubitor de Înțelepciune, Frumos și Bine, că o călătorie în Grecia (cu scopul fixării unor cunoștințe teoretice) este fundamentală.

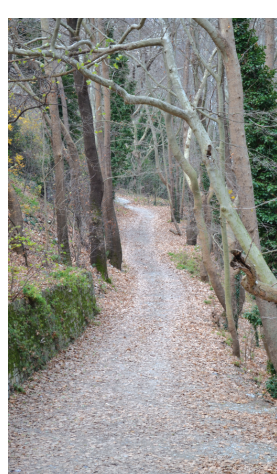
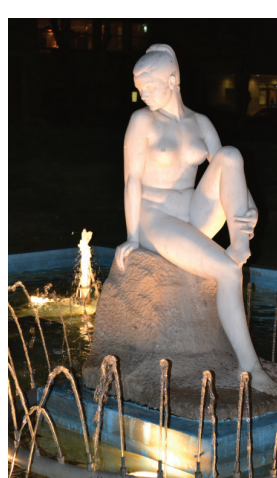
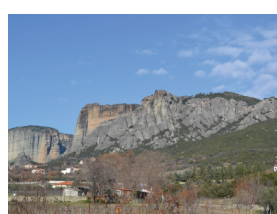
Să ne depărtăm de idei preconceptuate despre o Grecie „călduță și dezbrăcată”, în care turistul merge să bea și să mănânce pe săturate, apoi să își facă siesta la soare sau în apele verzui-albastre. Grecia este o destinație obligatorie pentru cei însetați de istorie, pentru cei care vor să se hrănească spiritual. Am ajuns la „cele din văzduh” la Meteora (unul dintre cele mai mari și mai importante complexe de mănăstiri ortodoxe din Grecia, al doilea după Muntele Athos) și am rămas mut de uimire în fața peisajului. Puține locuri din lume sunt mai inspiraționale decât Meteora! *Odată ajuns aici te simți mai aproape de cer, de natură, de Dumnezeu și de oameni. Pentru că vorbim despre oameni, trebuie amintit faptul că peste trei milioane de oameni vizitează anual Meteora, mai exact mănăstirile construite pe stânci aproape inaccesibile, care par suspendate între cer și pământ. Oamenii sunt atrași la Meteora de peisajele unice, care par nepământene, de atmosfera deosebită, înălțătoare, de poveștile chiliilor și mănăstirilor construite pe stânci. Călugări neștiuți au trudit pentru a ridica lăcașurile de cult, cărând piatra și lemnul în coșuri de răchită, sus, pe coama stâncilor de peste 600 de metri înălțime. În prezent, din cele douăzeci și patru de mănăstiri, (câte se spune că au fost) au mai rămas șase. Fiecare are programul său de vizitare, iar acestea sunt: Mănăstirea Marele Meteor sau Mănăstirea Metamorfosis, Mănăstirea Varlaam, Mănăstirea Agia Triada- Sfânta Treime, Mănăstirea Sfântul Nikolaos Anapafsas, Mănăstirea Roussanou și Mănăstirea Sfântul Ștefan. Meteora și mănăstirile sale sunt incluse în patrimoniul cultural și natural al UNESCO din anul 1988. Există și un cod vestimentar, potrivit cu viața monahală, austeră, de aici. Pentru femei, rochiile trebuie să aibă mâneci lungi, umerii să fie acoperiți, fustele trebuie să acopere gambele. Dacă nu întrunești aceste cerințe vestimentare, la intrarea în mănăstiri ți-se va cere să-ți acoperi trupul cu veșmintele pe care le vei împrumuta de la lăcașul de cult. Apoi trebuie să ai îmbrăcăminte și încălțăminte adecvată. Sunt destul de multe trepte de urcat, cărări de bățut pe trasee șerpuitoare, ce pornesc de la baza stâncilor. Am urcat cu mașina până la un punct, apoi pe jos până la Mănăstirea Marele Meteor.*

M-am închinat, recules, am respirat aerul înălțimilor. Am avut convingerea că mi-am curățat sufletul și am pornit spre Atena, ca să cunosc una dintre primele forme ale democrației...

În antichitate exista chiar și un sistem de democrație directă, în care cetățenii votau direct legile și deciziile executive (condiția sine-qua-non era ca cetățenii să fie adulți și de sex masculin). Areopagul, devenit ulterior organul și consiliul suprem de judecată și control în orașul-stat Atena, este în esență un deal pleșuv cu înălțimea de 115 metri, situat nu departe de Acropole spre Nord-Vest. Ca simbolică creștină, el reprezintă locul de unde Sfântul Apostol Pavel a ținut predica despre identitatea „Dumnezeului necunoscut”, în timpul activității sale misionare în Atena. Grecia este o țară binecuvântată de Dumnezeu, așa cum am mai spus, prin frumusețile sale naturale și prin zestrea excepțională a trecutului. Ceva a produs mișcarea politeismului în zona monoteismului creștin de tip ortodox de azi. Acel ceva a fost, așa cum se exprima chiar Aristotel, „mișcătorul nemișcat”, adică un prim motor. Pilda din jurul anului 50 după Hristos a Apostolului Pavel este grăitoare în acest sens: „Bărbați din Atena, văd că în toate lucrurile păreți a fi dăruți temerii de zeități, mai mult decât alții. De exemplu, în timp ce treceam și observam cu atenție obiectele voastre de venerație, am găsit și un altar pe care fusese gravat: *Unui Dumnezeu necunoscut*. Prin urmare, ceea ce venerați fără să cunoașteți, acesta vă vestesc eu!” (Faptele 17: 22-31)

Închei aici scurta mea relatare de călătorie, bucuros că, după două decenii de la primele cursuri (introductive în etapa clasică a filosofiei) ale reputatului profesor Gheorghe Al. Cazan, am avut ocazia să simt blândețea climei, frumusețea locurilor, profunzimea culturii, religiei și civilizației grecești. Rămân, așa cum spuneam, un iubitor de Bine, Frumos, Adevăr și îmi permit să dau un sfat din suflet: Să cunoașteți Elada profundă!

Ciprian C. VASILESCU

VITRALII

VITRALII

E frumoasă, elegantă, curată, are un aer distins, sobru, chiar auster pe alocuri, se potrivește de minune la recepții, conferințe și dineuri. E veșmântul ideal care chiar „îl face pe om”, deschizând la o simplă zvâcnire leneșă din deget orice ușă, oricât de ferecată, a planetei. Un fel de șperaclu cu ștaif, o sărmuliță aurită, un passe-partout providențial. De departe, straiul cu pricina pare să însuflețească, să lumineze, să coloreze vitrina. Când te apropii, e altceva. Parcă stofa e puțin cam sifonată, croiala e cam șuie, cusătura pare mai degrabă o însăilătură, iar culoarea e întreruptă ici-colo de pete sinilii. Un fel de coș cu faimoasa adunătură de mere cu pere, un talmeș-balmeș, o zăminteală de petice care nu se vor potrivi niciodată, cu toatele, aceluiași sac. De fapt, haina asta e cam trecută, croiul e vechi de peste jumătate de secol, stofa s-a tocit, îmbătoșat, destrămat.

Rochița albastră cu stelute galbene

Pentru noi, cei ajunși mult mai târziu în fața vitrinei, rochița nu ne-a prea venit bine, nu ne încapă, ne strânge, ne înțeapă, ne roade la gât ca o cravată ieftină, ne obligă să ținem coatele departe de masă și nu se asortează în ruptul capului cu opinca sau talpa goală tăvălită în iarbă, ci numai cu tocuri cui sau încălțări cu scârț. Nici n-am apucat să o îmbrăcăm pe de-a întregul. Am rămas agățati de cusătura putredă a tivului, acolo, la poale, unde ne place nouă să adăstăm, ascunși, cu capul plecat, vremuri mai bune. Dar nici țesătura nu s-a străduit cine știe ce să ne cuprindă în pliurile ei. S-a încăpățânat trufașă, fudulă, tanțoșă să rămână aspră și neînduplecată în semeția ei. Din păcate, altă rochiță nu avem la îndemână. Ar mai fi una de rezervă, tot albastră, dar cu stelute albe, aflată însă teribil de departe, și încă una, mai aproape, dar cu o singură stelută. Pe asta din urmă am mai încercat-o, doar că ne era prea largă și ne înghițea cu totul. Trebuie să facem cumva. Se anunță geruri mari, zloată năprasnică și viscole înspăimântătoare.

Dragoș CIOCĂZAN

Uniunea Ziariștilor Profesioniști din România (UZPR) - un secol de la înființare

Uniunea Ziariștilor Profesioniști din România a marcat un eveniment de mare însemnătate din istoria sa: împlinirea unui secol de activitate neîntreruptă a organizației. Vineri, 11 ianuarie a.c., ora 11.00, a fost dezvelită, în București, o placă omagială pe clădirea care a găzduit, în urmă cu 100 de ani, înființarea primei organizații a ziariștilor profesioniști din România reîntregită. Acest lucru se întâmpla sub îndemnul entuziasmului conferit de Marea Unire de la Alba Iulia.

Amfitrionul evenimentului derulat la București a fost domnul Doru Dinu Glăvan, președintele UZPR, cel care a și dezvelit placa memorială.

Au fost prezenți numeroși membri ai Uniunii, și nu numai, care au sărbătorit

momentul aniversar alături de conducerea UZPR, pe str. Constantin Mille nr.4 (fostă Sărindar), clădirea fostei berării *Berlin* (astăzi localul *Alt-Shift* și clubul *Control*).

Dezvelirea plăcii omagiale a dat startul unei serii de manifestări prin care UZPR dorește să marcheze o perioadă de sărbătoare pentru întreg jurnalismul profesionist din România, care va include întâlniri, convorbiri și dezbateri vizând perspectivele presei prezente și viitoare, acțiuni în peste 35 de filiale ale UZPR din toată țara și din diaspora.

Toate acestea vor avea ca punct culminant *Celebrarea Centenarului*, printr-o amplă manifestare la Ateneul Român programată pentru a doua jumătate a lunii martie.

Academia Oamenilor de Știință din România

Academy of Romanian Scientists

LA ACADEMIA OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA,

recital de poezie susținut de

Constantin Chiriac: DOMNULE ȘI FRATE EMINESCU!

• În cadrul manifestărilor dedicate Poetului Național, Academia Oamenilor de Știință din România organizează un eveniment special: **Recitalul de poezie DOMNULE ȘI FRATE EMINESCU!**, conceput și susținut de Constantin Chiriac. Evenimentul va avea loc de Ziua Poetului, Ziua Culturii Naționale, 15 ianuarie, ora 18.00, în Aula AOSR (Splaiul Independenței nr. 54, sector 5, București), la 169 de ani de la nașterea Poetului. Într-un act cultural cu valoare simbolică, recitalul reconstituie spiritual prietenia exemplară dintre Mihai Eminescu și Ion Creangă, prin readucerea în conștiința publicului a unor creații emblematicale ale celor doi titani ai literaturii române și universale, a unor fragmente din scrisori, precum și a creațiilor altor autori (Marin Sorescu, Anton Pann etc.). La manifestarea dedicată Poetului Național, vor participa personalități ale vieții academice, științifice, culturale și politice.

*Constantin Chiriac este o personalitate a culturii românești contemporane, actor de teatru și de film, profesor universitar la Universitatea Lucian Blaga din Sibiu, Doctor Honoris Causa al Leeds Metropolitan University și al Universității de Vest (Timișoara), președinte al Festivalului Internațional de Teatru de la Sibiu, director general al Teatrului Național Radu Stanca din Sibiu și director al Bursei de Spectacole de la Sibiu. Pentru meritele sale în domeniul managementului cultural, a obținut o serie de premii și distincții: premiul Aspen Institute pentru Contribuția la Patrimoniul Cultural Național în 2014, Premiul Fundației Japonia și al Ministerului de Afaceri Externe din Japonia (2015), ofițer al Ordinului Coroanei Belgiene (2011), Ambasador Onorific al Turismului din 2014, Ordinul Național Pentru Merit în grad de Cavaler (2000), Ordinul Meritul Cultural în grad de Ofițer, din partea Marelui Duț de Luxemburg (2017), Crucea Casei Regale a României pentru Teatrul Național Radu Stanca, Sibiu, Titlul de Cetățean de Onoare al Județului Sibiu, Titlul de Cetățean de Onoare al Municipiului Râmnicu-Vâlcea (2018).

Biroul de Comunicare și Relații Publice al Academiei Oamenilor de Știință din România
comunicare.aosr@gmail.com

Adresa: Splaiul Independenței nr. 54 sector 5, 050094, București, ROMÂNIA.
Cod Fiscal: 5091859 . Tel. 00-4021/314.74.91; Fax. 00-4021/314.75.39.
Web-site: www.aosr.ro, E-mail: aosromania@yahoo.com

Teatrul Național din Chișinău revine la TNB cu două premiere

Două din cele mai recente premiere ale Teatrului Național Mihai Eminescu din Chișinău se joacă și în acest an pe scena TNB, în cadrul turneului *Teatru românesc la București, Iași și Chișinău*. În zilele de 26 și 27 ianuarie 2019, de la ora 19.00, la Sala Studio, cu câte o singură reprezentație fiecare, vor fi prezentate: *Carnavalul* - spectacol pe texte de Caragiale, și *Livada de vișini*, de Cehov.

Invitații în lumea artelor plastice

Între două pasiuni: arhitectura și pictura

Daniel Zlota s-a născut în 1985, a studiat la școala de arte *Gheorghe Tattarescu* din Focșani și și-a descoperit înclinația către pictură sub îndrumarea pictorilor Doina Lupașcu și Laurențiu Păun. Absolvent apoi al Facultății de Arhitectură și Urbanism *Ion Mincu*, București, Daniel nu s-a mulțumit doar cu partea tehnică a meseriei sale și a ales să trateze și o altă abordare.

De la visul de a deveni sportiv, până la designer și pictor, viața i-a oferit mai multe opțiuni și el a ales-o pe cea creativă. Prins între două mari pasiuni, după mai mulți ani de arhitectură, artistul Daniel Zlota a hotărât să se dedice primei sale pasiuni, pictura. Daniel experimentează tehnici mixte, precum vopseaua acrilică, acuarela, creionul, carbunele, pastelul și colajul. O sursă de inspirație o constituie lucrările artiștilor internaționali precum Klimt, Castagnet, Zbugvic, Pekel etc. Lucrările sale se regăsesc în colecții personale din S.U.A., Mexic, Anglia, Italia, Spania, Franța, Bulgaria, Cehia, România etc.

Întrebat despre propria-i pictură, Daniel spune că practică „Artă contemporană. Acum, mai nou, majoritatea artiștilor se încadrează în această categorie de *artă contemporană*. Eu am încercat să caut acel ceva prin care să mă diferențiez de alți artiști pe care l-am găsit de un an de zile și l-am numit *fusion photo & painting*. Adică pornesc de la o fotografie și ulterior o reinterpretez prin pictură, dându-i alt sens, altă poveste. Acest lucru s-a întâmplat, de exemplu, în colecția prezentată la Teatrul Național din București, unde am avut o expoziție în cadrul căreia i-am ales pe 12 dintre cei mai buni fotografi din România și pe baza fotografiilor lor am reinterpretat imaginile respective și, practic, am ajuns la un al treilea filtru. Primul filtru a fost cel al fotografului, cel de-al doilea a fost filtrul meu și un al treilea este cel al privitorului, care poate să privească din altă perspectivă decât a primelor două”. (G.M.)

Romulus Bucur - câștigătorul Premiului Cartea de Poezie a anului 2018

Juriul *Galei Tinerilor Scriitori / Cartea de Poezie a anului 2018* a anunțat nominalizările pentru *Gala Tinerului Scriitor 2018*, precum și acordarea Premiului *Cartea de Poezie a anului 2018* volumului *Odeletă societății de consum* de Romulus Bucur, carte apărută la Editura *Tracus Arte*. Programul *Galei Tinerilor Scriitori / Cartea de Poezie a anului 2018* celebrează cea de-a noua ediție a *Zilei Culturii Naționale*, marți, 15 ianuarie 2019, ora 16.00, în Aula Bibliotecii Centrale Universitare Carol I din București, în cadrul unui eveniment transmis în direct de Radio România Cultural.

Pentru secțiunea Premiul *Tânărul poet al anului 2018* sunt nominalizate cărți semnate de Mina Decu, Robert Gabriel Elekes, Irina-Roxana Georgescu, Andrei Novac, Ioan Șerbu și Ioana Vintilă. Pentru secțiunea Premiul *Tânărul prozator al anului 2018* sunt nominalizate cărți semnate de Iulian Bocai, Alexandru Bordin, Andrei Dósa, Cosmin Leucuța și Andrei Mocuța. Pentru secțiunea Premiul *Tânărul critic literar al anului 2018* sunt nominalizate cărți semnate de Marieva Ionescu și Florina Lircă-Moldovan.

Valori românești

Radu LUPU – unul dintre cei mai importanți pianisti ai timpurilor noastre

Interpretările sale din creațiile lui Schubert, Schumann, Brahms, Beethoven sau Mozart au fost caracterizate ca fiind magice. Radu Lupu este unul dintre pianiștii români care a reușit să câștige admirația publicului pe multe scene consacrate ale lumii

Radu Lupu s-a născut la Galați, pe 30 noiembrie 1945, părinții săi fiind Meyer Lupu și Ana Gabor. La 6 ani începe să studieze pianul cu Lia Busuioceanu, iar la 12 ani debutează cu un program complet de muzică compusă de el însuși. Continuă studiile la București, cu Florica Musicescu și Cella Delavrancea. La 16 ani, în 1961, primește o bursă la Conservatorul din Moscova, unde va lucra cu Galina Eghiazarova. În perioada studiilor din Uniunea Sovietică, are concerte la Moscova și Leningrad și participă la Concursul de pian *Van Cliburn* din Texas, unde câștigă Premiul I. Reia cursurile de la Moscova și, înainte de finalizarea acestora, va câștiga încă două prestigioase premii I: la Festivalul Internațional *George Enescu*, în 1967, și, doi ani mai târziu, la concursul internațional de pian de la Leeds, în Marea Britanie.

În anul 1969 a debutat pe scena londoneză, înregistrând un mare succes cu interpretarea Sonatei pentru pian op. 10 nr. 3 de Beethoven. „A adus pe scenă ceea ce părea o întreagă experiență de viață, cu alternanțele sale de dezolare și mândrie. Muzica nu ar putea fi niciodată mai apropiată de vorbire”, a scris atunci Joan Chissell în prestigioasa publicație *The Times*.

Carierea sa va continua alături de cele mai prestigioase orchestre și cei mai mari dirijori ai lumii: în 1972 cântă la New York, cu Orchestra din Cleveland, dirijată de Daniel Barenboim, și cu Orchestra Simfonică din Chicago, sub bagheta lui Carlo Maria Giulini. Întreprinde cu regularitate turnee în Europa și Statele Unite, dar și în Israel și în China.

A fost un invitat frecvent al festivalurilor internaționale, cum ar fi cel de la Salzburg sau Lucerna. La Salzburg a cântat în 1978, cu Filarmonica din Berlin, dirijor fiind Herbert von Karajan, și cu Filarmonica din Viena, sub bagheta lui Riccardo Muti. De la debutul carierei sale și până astăzi a cucerit spectatorii prin talentul de a face din fiecare reprezentație un moment magic, un eveniment unic.

Din păcate, publicul român a avut extrem de puține ocazii să îl întâlnească. Una dintre acestea a fost în anul 2013, când, alături de Daniel Barenboim și Staatskapelle Berlin, deschidea cea de-a XXI-a ediție a Festivalului Internațional *George Enescu*.

În calitate de spectator, Stelian Tănase comenta: „Radu Lupu este printre marii pianisti de concert de azi, probabil cel mai retras și enigmatic. Nu ocupă pagina întâi, în jurul lui nu sunt scandaluri, nu se supraexpune mediatic. Interpretarea sa e concentrată, reținută, are o tehnică fabuloasă și își poate permite orice pe clape, indiferent de gradul de dificultate.”

Carierea discografică a lui Radu Lupu include puțin peste 20 de înregistrări la Decca. Pentru înregistrarea sonatelor de Schubert (D. 960 și 664), Printre alte înregistrări remarcabile: integrala sonatelor pentru vioară și pian de Mozart sau integrala concertelor lui Beethoven (cu Filarmonica din Israel, condusă de Zubin Mehta).

În 1995 a obținut două premii *Grammy* la categoria „Cea mai bună înregistrare instrumentală a anului”, pentru „Sonata în Si bemol major” și „Sonata în La major D6643 (la patru mâini cu Daniel Barenboim), de Schubert, și un premiu *Edison* pentru „Cea mai bună înregistrare instrumentală a anului”, cu sonate de Robert Schumann (Kinderszenen, Kreisleriana și Humoresca). Anul 2006 a fost marcat de înmânarea, pentru a doua oară, a Premiului *Abbiati*, acordat de Asociația Criticilor Italiani (prima dată fusese în 1989), și de Premiul *Arturo Benedetti Michelangeli*.

În 2016, Radu Lupu a fost distins de Regina Elisabeta a II-a a Marii Britanii cu titlul de *Comandor al Imperiului Britanic*, pentru servicii aduse muzicii.

Cristina MOLDOVEANU

Doi poeți ardeleni luptători pentru Marea Unire din 1918

Octavian Goga și Aron Cotruș

biografii paralele

Urmare din pag 1

Constatările mele, rezultate în urma cercetării datelor concrete menionate de autorul celor două lucrări de istorie și critică literară republicate, le voi rezuma, comparativ:

- Ambii poeți sunt ardeleni:** Octavian Goga s-a născut la 1881, la Rășinari, iar Aron Cotruș, zece ani mai târziu, în 1891, la Hașag, ambele sate aflate în zona Sibiului.

- Amândoi sunt fii de preoi:** Aron Cotruș a făcut parte dintr-o familie cu nouă copii al căror tată era preot de ară, mai întâi la Hașag, apoi într-un sat de pe Târnava din apropierea orașului Blaj. Octavian Goga și-a petrecut copilăria pe „ulia popilor” din Rășinari. Descendena neamului său se pierde în negura timpului, iar etimologia numelui său de familie este explicată de Tache Papahagi în *Dicționarul dialectului aromân, general și etimologic*, conform căruia „goga” este porecla atribuită, de către albanezii musulmani, aromânilor ortodocși din zona muntoasă a Macedoniei, de unde, cu două secole în urmă, străbunii poetului dinspre tată ar fi putut veni cu oile în transhumană în zona Târnavelor din Transilvania. Iosif Goga, tatăl poetului, născut la Crăciunelul de Sus de pe Târnave, după ce a urmat teologia la Blaj, a devenit preot la Rășinari, unde a intrat într-o veche familie de preoi (din tată în fiu), prin căsătoria cu fiica protopopului Ion Bratu, învăătoarea Aurelia Bratu, mama poetului. Ion Bratu (1818-1878) a fost preot, cărturar și om politic, ca mulți strămoși ai săi, fiind „unul dintre colaboratorii cei mai asidui ai mitropolitului Andrei Șaguna” (după cum relatea Goga) și, ulterior, prieten credincios al învățului Timotei Cipariu. În scrierile timpului se spune că Ion Bratu – protopopul – ar fi fost acela care l-a găzduit, în casa lui din Rășinari, pe Mihai Eminescu, aflat în părăsire prin Ardeal.

Acestor preoți-strămoși, Octavian Goga le dedică poezia *Voi veniți cu mine*, prin care le recunoaște valoarea și importanța în biografia sa spirituală: *Sufletul vă simte cum îi treceți pragul,/ Ca-ntr-o casă mică, albă, de la țară./ Eu vă văd alături, mi-e mai mare dragul.../ Sunteți fără număr, popi cu bărbî cărunte,/ Cerețași de codri și păstori de munte./ Ceată nefârșită, voi veniți cu mine!... Taine din zapise, rosturi din hrisoave!...Și-mi suspină-n noapte rugă de ceasloave...*

- Cei doi fii de preoi, O. Goga și A. Cotruș, crescui printre hrisoave, ceasloave și molitvelnice, **folosesc frecvent, în creia lor poetică, termeni, sintagme sau metafore (preluate din domeniul eclesiastic, de proveniență biblică, liturgică sau a cinului bisericesc) și cuvinte ce aparțin lexicului religios, pe care, apoi, le pun în circulaie cu o conotaie simbolică.**

La Octavian Goga sunt frecvente cuvinte precum: *hirotonisire, cuminecătură, binecuvântare, jucernicie, mir* etc., iar la Cotruș: *sposedanie, rugă, veșnicie, cruce, judecata sfântă* etc. Chiar unele poezii cu tematică religioasă poartă titluri sugestive precum *psalm, rugăciune, spovedanie: De pe culmile timpului ce-i vestesc vecinicia/ adu-i aminte, Doamne, de România,/ de mândrul Ardeal al leagănului meu,/ care până și-n visuri te strigă mereu/ și doar de la Tine mai așteaptă/ judecata cea sfântă și dreaptă...* (Aron Cotruș, *Psalm românesc*), sau *și cu povaa Ta-meleaptă...*/ Tu, Doamne, vâzul meu îndreaptă./ Dezleagă minii mele taina/ și legea farmecelor firii.../ Alungă patimile mele./ Pe veci strigarea lor o frâng-e.../ Dă-mi tot amarul, toată truda/ Atâtor doruri fără leacuri (Octavian Goga, *Rugăciune*).

- În ceea ce privește **educaia școlară și studiile universitare**, între cei doi poei există multe similitudini, dar și unele diferențe. Ambii viitori poeți **urmează cursurile primare în satele natale**, unul la Rășinari, celălalt la Hașag. Amândoi elevii își continuă studiile liceale în orașele apropiate de domiciliul părinților: Goga la liceul unguresc de la Sibiu, Cotruș în orașul Blaj, apoi, la Liceul *Andrei Șaguna* din Brașov. Dacă A. Cotruș s-a adaptat mai ușor la Blaj, Octavian Goga a avut multe de îndurat. Programul educativ impus elevilor de etnie română la liceul unguresc din Sibiu n-a fost acceptat cu supușenie de elevul Goga care, în urma unui conflict cu un profesor de istorie de etnie maghiară, a fost nevoit să se transfere la liceul românesc din Brașov, unde a avut prilejul să-l cunoască îndeaproape pe profesorul de istorie și latină, Vasile Goldiș, cel ce va întui în versurile fostului său elev pe „poetul redeșteptării românilor”, „apostol al unei vremi ce va să vie”. De orașul Brașov se leagă debutul de poet al lui Goga, în cadrul *Societății de lectură*, deschise celor ce aveau chemare spre creația literară.

După absolvirea liceului, atât O. Goga, cât și A. Cotruș **se înscriu la Universitatea din Budapesta**, dar, din motive materiale, Cotruș este nevoit să-și întrerupă studiile și se întoarce la Arad, unde va lucra ca redactor la ziarul *Românul*, condus de Vasile Goldiș, și va publica poezia *Aviatorilor*, ca omagiu adus lui Aurel Vlaicu, cel ce efectuase zborul de la Brașov, din 1911, cu avionul conceput, construit și pilotat de el însuși.

Octavian Goga, în schimb, frecventează cu regularitate cursurile Facultății de Filosofie din Budapesta, obținând la toate disciplinele calificativul „eminent”, deși risca să fie exmatriculat pentru exprimarea convingerilor sale politice. Proaspătul licențiat în filosofie, Octavian Goga, solicită Societății *Transilvania* o bursă pentru continuarea studiilor la Berlin și, apoi, la Paris. În anul universitar 1904-1905 este student la Berlin, unde citește mult, audiază cursuri pe gustul lui și, totodată, călătorește prin Germania și Italia. Dar nu-și mai poate continua studiile întrucât, în ajunul Crăciunului (1905), tatăl său, preotul Iosif Goga, decedază; va fi înmormântat în cimitirul din Rășinari, lângă mausoleul mitropolitului Andrei Șaguna. Întrucât devenise capul familiei și trebuia să asigure întreținerea mamei și a fraților săi încă elevi, Octavian Goga renunță la continuarea studiilor și se dedică publicisticii.

- Atât Octavian Goga, cât și Aron Cotruș **sunt angrenați în vâltoarea evenimentelor ce aveau să contribuie la pregătirea Marii Uniri cu Țara**. Fiecare, în felul său, colaborează la diverse ziare și reviste (*Românul, Luceafărul, Tribuna, Țara noastră, Epoca, România, Astra*) care își aveau sediul în diverse orașe din Transilvania: Arad, Brașov, Sibiu, Cluj.

- Animăți de o profundă iubire de țară** și preocupați de viitorul compatrioților lor – țărani, mineri, meseriași etc. – ambii poeți **contribuie prin scrisul lor** (poezii, articole, discursuri) **la răspândirea cunoștințelor cultural-istorice** în toate mediile sociale pentru trezirea conștiinței asupra drepturilor istorice asupra pământului și avuției naționale și, mai ales, a îndeplinirii țelului lor comun: eliberarea Ardealului de sub asuprarea națională și socială. Toate acțiunile celor doi poeți contemporani sunt bine gândite și puse în concordanță cu fluxul de idei al momentului istoric susținut în cadrul *Ligii pentru unitatea tuturor românilor* și apreciat de cei mai consecvenți militanți ai Unirii: V. Goldiș, Nicolae Iorga, Vasile Lucaci, Pop de Băsești, Take Ionescu și mulți alții. Printre ei, Goga era recunoscut ca un mare poet, ca un publicist neîntrecut și un „orator de frunte”, cum îl numea Barbu Ștefănescu Delavrancea.

- Inspirată din realitățile social-politice ale Transilvaniei și din experiențele lor de viață, **tematica scrierilor celor doi poeți** este asemănătoare.

Atașamentul față de casa părintească și de frumusețile naturii înconjurătoare, emoția dureroasă a părăsirii casei părintești și a satului spre a merge „cu căruța la oraș” (Goga), nostalgia despărțirilor și depărtarea în timp și spațiu față de locurile natale constituie una dintre temele predilecte ale operei celor doi poeți: *De ce m-ați dus de lângă voi,/ De ce m-ați dus de-acasă?/ Să fi rămas fecior la plug./ Să fi rămas acasă* (Octavian Goga, *Bătrâni*), iar Aron Cotruș își amintește cu nostalgie de satul său natal: *Acolo, copil, mă suiam pe deal/ să văd departe munții,/ munții vineți ai Sibiului/ Acolo am auzit, pentru întâia dată, vorba Ardeal/ de la mama și de la tata (Prin străini)* și tot el, departe de țară fiind, își trimite dorul înapoi: *Și mi se întorcea copilăria, mi se întorceau anii apuși și își începeau basmul și îmi erau parcă aproape plaiurile dragi, pădurile sălbatice pe unde am copilărit. Mă vedeam într-o grădină cu pruni înfloriți; pe merii cu florile de argint, în boschetele cu trandafirii roșii ca para...* (Aron Cotruș, *Prin străini*). Din depărtări, Goga își trimite gândul tot acasă: *Dar nopțile, când umbre moi se lasă... / Eu mă visez în sat la noi, acasă (Paris)*.

Însă aria tematică a creațiilor celor doi poeți amintiți în această sinteză nu se limitează numai la evocarea nostalgică a universului copilăriei. Dimpotrivă. Evantaiul tematic are o amplă deschidere spre realitățile sociale ale românilor, coroborate cu istoria frământată a Ardealului inclus de multă vreme în Imperiul Austro-Ungar. Astfel, **eroilor neamului român**, reprezentativi pentru istoria și cultura noastră, cum ar fi: Neagoe Basarab, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazul, Horia, Avram Iancu, Eminescu, Maria Doamna, Aurel Vlaicu etc., le sunt dedicate ample și evocatoare poeme. De pildă, cu prilejul comemorării a 50 de ani de la moartea lui Eminescu (1939), Aron Cotruș dedică genialului poet amplul poem *Eminescu: Aș vrea, ca-n basme, să-ți aprind/ peste ziua de azi... lumânări cât niște brazi.../ ca să se știe anume acu: / cine-ai fost tu,/ năpraznic bard/ în care toate cloccotele neamului ard... / Printre ai tăi trecut-ai palid, iertător și mut,/ și-ai tăi... nu te-au priceput*. Figura altui erou intrat în legendă, voievodul Neagoe Basarab, este evocată de Octavian Goga în poezia *În mormânt la Argeș: S-a urnit din pacea morților stăpână, / Neagoe-înțeleptul, Neagoe voievod/ Și-a sfărâmat azi-noapte, cu domneasca-i mână, / Lespedea de piatră, lespedea bătrână, / Unde-l îngropase cuvios norod*.

Dar nu numai „eroii-simbol” ai neamului sunt prezenți în creația celor doi poeți, ci și personaje anonime, ale căror portrete colective sunt ample și splendide creioane, cum ar fi: clăcașii, plugarii (evocați de Goga) sau minierii, coșaii, plugarii (cântați de Cotruș): *Al vostru-i plânsul strunei mele,/ Creștini ce n-avei sărbătoare,/ Voi, cei mai buni copii ai firii,/ Urziți din lacrimi și sudoare* (Octavian Goga, *Plugarii*); *Ară, ară, plugar cu pas de plumb!.../ ară înainte ară/ pentru tine, pentru țară/ și samănă darnic grâu și porumb/ plugar pietros cu pas de plumb* (Aron Cotruș, *Plugarului*); *Erau clăcași: oștenii fără nume/ Ce duc războiul mare-al tuturora,/ Ei ce se sting în neguri și uitare./ Și cad și mor de cruda-mpovărare/ A tuturor durerilor din lume...* (Octavian Goga, *Clăcașii*); *Și zi de zi, în minele afunde./ cu trup, cu suflul în tăcute lupte,/ se zbat să smulgă tot ce muntele ascunde:/ mineri posaci, cu bluze negre, rupte...* (Aron Cotruș, *Minerii*).

Cu riscul de a extinde această **evocare comparativă**, consider că merită să amintesc sensibilitatea celor doi poei față de **frumuseea peisajelor românești**, mai ales, a unor realități geografice cărora li se atribuie o valoare simbolică, precum Munii Carpai, Ceahlăul sau râurile Olt, Mureș etc.: *Bătrâne Olt! - cu buza arsă/ îi sărutăm unda căruntă.../ Dar, de ne-om prăpădi cu toii,/ Tu, Oltilule, să ne răzbuni!* (Octavian Goga, *Oltul*); *Murăș, Murăș, apă lină/ Prea de muli străini ești plină!...Arieșul se răcește,/ Oltul tot se mai ăuește* (Aron Cotruș, *Înstrăinații*); *Ai noștri sunt acești munți/ pietroși, mănoși, căruni, căci.../ noi le-am deschis adâncurile de aur și fier!... noi le-am spintecat ărielele pânțee,/ noi le-am proslăvit frumuseile-n cântece/ și le-am cunoscut sufletul și furtunile, mai bine ca orișicine* (Aron Cotruș, *Munii*); *Munii noștri auri poartă/ Noi cerșim din poartă-n poartă/ De-am închide-a arii poartă,/ Alții ne-ar cerși la Poartă!.../ Doamne, Dă-i la neam unire/ și Dă-i demnă cărmuire* (Octavian Goga, *Munii noștri*).

- Ceea ce îi apropie cel mai mult pe cei doi mari intelectuali ardeleni este, însă, **contribuția lor la pregătirea Marii Uniri**, prin faptele și, mai ales, prin scrierile lor, pentru care au avut de pătit ani mulți.

Atât Cotruș, cât și Goga au **fost urmăriți, amendați, persecutați și inculpați** pentru vina de a fi apărât drepturile românilor din Ardeal. Elevul Cotruș Aron „a pătit” pentru poemul *Tisa (Ursită în lume ai fost, Tisă.../ La ropotul jalnic de ape./ În inimi se zbate durerea/ și lacrimi ne udă pământul...)*, fiind nevoit să se mute de la liceul din Blaj la cel din Brașov, la fel ca elevul Goga.

Ca soldat participant la război, Cotruș, nevoit să evite o condamnare pentru un articol scris pe front, a trecut granița în Italia...

Octavian Goga însă a fost **amendat, arestat, deținut și judecat** pentru diverse „delicte de presă”. În 1911, la închisoarea din Seghedin l-a vizitat admiratorul său, I.L. Caragiale, venit cu trenul de la Berlin, cel care își exprimase deja revolta în ziarul *Universul* astfel: *Cazul lui Goga este din cale afară de măhnitor... Goga, o onoare a literelor române, încoronat de academia română, după raportul unui ilustru profesor, academician și ministru, Titu Maiorescu, astăzi umilit și maltratat*. La procesul intentat împotriva lui Goga au mai intervenit, în apărarea lui: M. Sadoveanu, Em. Gârleanu. Șt. O. Iosif, Cincinat Pavelescu, Ion Minulescu și alții.

- Însă cea mai importantă asemănare dintre Octavian Goga și Aron Cotruș constă în **iubirea lor statornică față de pământul strămoșesc**. Cei doi mari poeți și publiciști nu numai că au militat, prin scrierile lor, pentru eliberarea națională și socială a românilor din Transilvania, dar **s-au și înrolat efectiv în armatele române** angrenate în Primul Război Mondial și, apoi, s-au implicat în acțiunile de unire a tuturor teritoriilor românești cu Țara.

Dacă despre activitatea de militant a lui Goga se cunosc mai multe aspecte, despre **biografia și lupta „pro patria” a lui Aron Cotruș** se știu mai puține. Din documentele aflate în arhivele Ministerului de Externe al României și ale Ministerului Forțelor Armate, cercetate și comentate de Ion Dodu Bălan, reiese că tânărul Aron Cotruș a fost „recrutat” obligatoriu în armata austro-ungară, ca soldat cu termen redus. Odată ajuns la granița cu Italia, pentru a evita o condamnare pentru articolele sale considerate „dăunătoare” Imperiului Austro-ungar, a trecut la Frontul Italian de luptă și s-a înrolat ca voluntar în *Legiunea Română* compusă din soldați români, fiind repartizat la **Comisia de propagandă** dusă împotriva inamicului comun. Impresionat de ororile războiului, publică poezia *Mizeriile vremii*, iar la Padova înființează gazeta *Neamul Românesc*, în care susține cauza dreaptă a luptei românilor în acel război. La Roma, **i se încredințează serviciul de propagandă antirăzboi**, pe care l-a condus până în 1920, când se întoarce în țară cu ultima unitate militară a *Legiunii Române* din Italia și își va continua activitatea de jurnalist la ziarul *Românul* din Arad,

apoi, de director al revistei *Banatul* de la Timișoara. După ce este primit **membru al Societății Scriitorilor Români** și ales președinte al sindicatelor presei din Ardeal și Banat, urmează o carieră diplomatică de jurnalist la Milano (1928), în Polonia (1930-1937), în Spania și Portugalia (1937-1944). Din rapoartele trimise la Ministerul de Externe și din aprecierile superiorilor săi, reiese că Aron Cotruș a desfășurat o prodigioasă activitate de ziarist-diplomat în țările în care a fost trimis, stabilind relații extinse cu intelectuali de prestigiu și cu jurnaliști din redacțiile unor publicații (de la Milano, Varșovia, Madrid, Lisabona) prin intermediul cărora a făcut cunoscută România sub aspectele ei istorice, sociale, politice și, mai ales, culturale, luptându-se pentru a anihila propaganda antiromânească. Pentru rezultatele obținute, a fost decorat cu *Medalia Ferdinand* și cu distincția *Polonia Restituta* în grad de ofițer. După 23 august 1944, de la noul Minister de Externe n-a primit mijloacele financiare necesare pentru aducerea în țară a arhivei de presă de la Madrid, invocându-se o nouă lege apărută cu privire la „clarificarea situației personale” a funcționarilor care au activat până atunci în afara țării. Cunoscând soarta multor scriitori spanioli care, după Războiul Civil din 1936-1939, s-au autoexilat de teama represiunilor, Aron Cotruș, în așteptarea unei decizii favorabile din țară și, probabil, văzându-și numele pe *Lista scriitorilor interziși*, a rămas în Spania, unde a continuat să publice poezii și articole în care a evocat originea romano-dacă a românilor, viețuira lor neîntreruptă în spațiul carpato-danubiano-pontic, latinitatea limbii române și evoluția literaturii și culturii noastre în spiritul curentelor și ideilor europene. Poemele sale, *Rapsodia valahă* și *Rapsodia iberică*, tipărite la Madrid, în spaniolă și română, atestă încrederea sa statornică în virtuțile românilor. În cele din urmă, Cotruș, pierzându-și speranța de a reveni în țară, vrând să-și împlinească setea de „cunoaștere a depărtărilor”, atât de des evocată în poeziile sale, a emigrat în America, unde a continuat să se „războiască” în scris cu *străinătatea: Străină, străinătate.../ rai cu porțile-ncuiate.../ Vai de cine-n ele bate.../ Străine cu chip de sfânt,/ tu mă-ntrebi de ce tot cânt,/ cu privirile-n pământ/ și cu zămbet trist și frânt.../ între-acești străini pereți,/ îmi cânt țara dintre ceți...*Aron Cotruș a mai scris până în 1961 când a murit sărac și părăsit de lume. A fost înmormântat într-un cimitir din Cleveland (unde își dorm somnul de veci mulți americani de origine română). A murit dezamăgit că n-a primit dreptul de a se întoarce în pământul țării sale pe care l-a iubit atât de mult și pe care l-a evocat cu patos: *Cu toată tainica putere a pământului/ mă cheamă de pe drumuri străine,/ mă cheamă satul meu,... să dorm creștinește până la-mplinirea vremii,/ acolo, undeva, în același pământ, unde își dorm somnul morții, străbunii mei, și tata, și mama...* (A. Cotruș, *Satul meu*).

Cam în aceeași perioadă a acelor ani frământați din istoria României, **Octavian Goga** se implica **în desfășurarea evenimentelor premergătoare războiului** și milita activ, prin scrieri și fapte, pentru eliberarea Transilvaniei de sub dominația habsburgică și Unirea acesteia cu Țara. În perioada neutralității (1914-1916), este membru în Comitetul *Ligii Culturale*, condusă de N. Iorga, transformată, la inițiativa lui Goga, în *Liga pentru unitatea politică a tuturor românilor*. Pentru a dobândi sprijinul maselor largi din toate provinciile românești, membrii Ligii țin conferințe, organizează mitinguri, Goga fiind un orator înflăcărat, iar discursurile sale sunt publicate în presa transilvană de atunci. Mai mult chiar: **Goga se înrolează ca simplu soldat** în Regimentul 80 infanterie, pe frontul din Dobrogea. Însă, generalul Prezan îl numește în biroul de propagandă, convingându-l că „efectul moral al scrierilor sale (în *Gazeta pentru front*) ar face căt două divizii de combatanți”. În 1917, Goga, împreună cu alți scriitori de marcă (Sadoveanu, Delavrancea, Vlahuță, Vasile Militaru, Lucian Blaga), înființează la Iași ziarul *România*, organ al apărării naționale.

După încetarea războiului, cu regretul de a nu fi putut să participe la Adunarea de la Alba Iulia, la 1 Decembrie 1918 (după o călătorie prin Rusia aflată încă în revoluția de la 1917), ajunge la Paris și Londra, unde reușește să ia legătura cu diverse personalități române și străine pentru a sprijini unirea și recunoașterea ei internațională. Revenit în țară, este numit membru în *Consiliul dirigent* și va îndeplini mai multe demnități publice (Minister al Instrucțiunii publice, al Cultelor și Artelor, ministru de Interne, vicepreședinte de partid). În 1932, întemeiază Partidul național-agrar dar, ulterior, comite greșeala de a face alianță cu un partid de extremă dreaptă, deloc popular, condus de A.C. Cuza. În 1937, este desemnat și numit de regele Carol al II-lea ca **prim-ministru al României**, dar i se forțează demisia după numai 44 de zile de guvernare și este numit în acea înaltă funcție patriarhul Miron Cristea, în fruntea unui guvern de uniune națională. Deziluzionat ca în versurile: *Dorurile mele/ N-au intruchipare./ Dorurile mele-s/ Frunze pe cărare.../ Spulberate și strivite frunze pe cărare*, Octavian Goga, bolnav și dezamăgit că nu și-a îndeplinit visul de a contribui la modernizarea României întregite, pleacă la Viena pentru a-și îngriji sănătatea, dar, după câteva luni de la întoarcere, moare la **6 mai 1938**.

O stranie coincidență face ca, exact după 80 de ani, cel ce i-a consacrat câteva decenii de muncă pentru a-l scoate din uitare impusă de *Lista scriitorilor interziși*, Ion Dodu Bălan, să moară tot pe **6 mai, în 2018!**

- Aron Cotruș, după o viață zbuciumată, dăruită prin scrierile sale țării în care s-a născut, ar fi meritat să se întoarcă, măcar după moarte, în pământul strămoșesc! Dar doriința nu i s-a îndeplinit. Încă!

- Octavian Goga – omul – își doarme somnul etern în mormântul așezat în mausoleul de la Ciucea, iar figura politicianului (convins cândva că ar fi putut fi util țării sale reîntregite) se destramă în uitare!...

Dar, ca mulți alți intelectuali, patrioți adevărați, și **cei doi poeți vor dăinui în memoria generațiilor viitoare prin operele create și, totodată, prin strădania lor de a menține mereu vie flacăra conștiinței noastre naționale**.

În acest context, merită a fi subliniat faptul că momentele hotărâtoare din istoria Românilor (Revoluția de la 1848, Unirea Principatelor Române de la 1859, Războiul de Independență din 1877, Realizarea Statului Unitar Național de la 1918) au fost pregătite pe calea scrisului, a diplomației, a presei și chiar a participării active și efective a vârfurilor intelectualității române.

Această succintă prezentare (prin care am încercat să rezum, din perspectivă comparativă, aspectele similare din viața, creația și contribuția celor doi poeți ardeleni la lupta pentru revenirea Transilvaniei în granițele firești ale spațiului geografic carpato-danubiano-pontic, locuit neîntrerupt de români de-a lungul secolelor) este doar o **analiză sumară care nu poate suplini lectura** celor două lucrări elaborate de criticul și istoricul literar Ion Dodu Bălan.

Numai astfel, cititorii ar avea prilejul de a cunoaște documente inedite, comentarii detaliate, analize literare și considerații critice pertinente formulate de autor de-a lungul multor ani de muncă asiduă.

Elena BĂLAN-OSIAC

PROGRAMUL TVH KIDS CHANNEL

MARȚI – 15 ianuarie 2019			MIERCURI – 16 ianuarie 2019			JOI – 17 ianuarie 2019					
07:00	Program muzical - Videoclipuri	18:45	Atelier Creativ	07:00	Program muzical - Videoclipuri	18:45	Atelier Creativ	07:00	Program muzical - Videoclipuri	18:45	Atelier Creativ
08:00	Știri	19:00	Music Time	08:00	Știri	19:00	Music Time	08:00	Știri	19:00	Music Time
08:30	Micul bucătar	19:30	JR. Quiz – Concurs de cultură generală pentru copii	08:30	Micul bucătar	19:30	JR. Quiz – Concurs de cultură generală pentru copii	08:30	Micul bucătar	19:30	JR. Quiz – Concurs de cultură generală pentru copii
08:45	Junior Talent	20:00	Andra Show	08:45	Junior Talent	20:00	Andra Show	08:45	Junior Talent	20:00	Andra Show
09:00	TOP Happy Music	20:30	Video Creator	09:00	TOP Happy Music	20:30	Video Creator	09:00	TOP Happy Music	20:30	Video Creator
09:30	JR. Quiz – Concurs de cultură generală pentru copii	20:45	Povestea de seară	09:30	JR. Quiz – Concurs de cultură generală pentru copii	20:45	Povestea de seară	09:30	JR. Quiz – Concurs de cultură generală pentru copii	20:45	Povestea de seară
10:00	Move UP	21:00	Film serial	10:00	Move UP	21:00	Film serial	10:00	Move UP	21:00	Film serial
10:15	Atelier Creativ	22:00	Știri	10:15	Atelier Creativ	22:00	Știri	10:15	Atelier Creativ	22:00	Știri
10:30	Music Time	22:30	Music Time	10:30	Music Time	22:30	Music Time	10:30	Music Time	22:30	Music Time
11:00	Andra Show	23:00	Atelier Creativ	11:00	Andra Show	23:00	Atelier Creativ	11:00	Andra Show	23:00	Atelier Creativ
11:30	Video Creator	23:15	Junior Talent	11:30	Video Creator	23:15	Junior Talent	11:30	Video Creator	23:15	Junior Talent
11:45	Move UP	23:30	Move UP	11:45	Move UP	23:30	Move UP	11:45	Move UP	23:30	Move UP
12:00	Music Time	23:45	Video Creator	12:00	Music Time	23:45	Video Creator	12:00	Music Time	23:45	Video Creator
13:00	Junior Talent	00:00	Povestea de seară	13:00	Junior Talent	00:00	Povestea de seară	13:00	Junior Talent	00:00	Povestea de seară
13:15	Micul bucătar	00:15	Music Time	13:15	Micul bucătar	00:15	Music Time	13:15	Micul bucătar	00:15	Music Time
13:30	TOP Happy Music	01:00	Music Time	13:30	TOP Happy Music	01:00	Music Time	13:30	TOP Happy Music	01:00	Music Time
14:00	Micul bucătar	01:30	Știri	14:00	Micul bucătar	01:30	Știri	14:00	Micul bucătar	01:30	Știri
14:15	Atelier Creativ	02:00	Video Creator	14:15	Atelier Creativ	02:00	Video Creator	14:15	Atelier Creativ	02:00	Video Creator
14:30	JR. Quiz – Concurs de cultură generală pentru copii	02:15	Micul bucătar	14:30	JR. Quiz – Concurs de cultură generală pentru copii	02:15	Micul bucătar	14:30	JR. Quiz – Concurs de cultură generală pentru copii	02:15	Micul bucătar
15:00	Andra Show	02:30	Atelier creativ	15:00	Andra Show	02:30	Atelier creativ	15:00	Andra Show	02:30	Atelier creativ
15:30	Video Creator	02:45	Știri	15:30	Video Creator	02:45	Știri	15:30	Video Creator	02:45	Știri
15:45	Atelier Creativ	03:15	Atelier Creativ	15:45	Atelier Creativ	03:15	Atelier Creativ	15:45	Atelier Creativ	03:15	Atelier Creativ
16:00	Music Time	03:30	Junior Talent	16:00	Music Time	03:30	Junior Talent	16:00	Music Time	03:30	Junior Talent
16:30	Move UP	03:45	Move UP	16:30	Move UP	03:45	Move UP	16:30	Move UP	03:45	Move UP
16:45	Junior Talent	04:00	Music Time	16:45	Junior Talent	04:00	Music Time	16:45	Junior Talent	04:00	Music Time
17:00	Film serial - Grachy	04:30	Atelier Creativ	17:00	Film serial - Grachy	04:30	Atelier Creativ	17:00	Film serial - Grachy	04:30	Atelier Creativ
17:30	Atelier Creativ	04:45	Știri	17:30	Atelier Creativ	04:45	Știri	17:30	Atelier Creativ	04:45	Știri
17:45	Junior Talent	05:15	Video Creator	17:45	Junior Talent	05:15	Video Creator	17:45	Junior Talent	05:15	Video Creator
17:45	Move UP	05:30	Povestea de seară	17:45	Move UP	05:30	Povestea de seară	17:45	Move UP	05:30	Povestea de seară
18:15	Junior Talent	05:45	TOP Happy Music	18:15	Junior Talent	05:45	TOP Happy Music	18:15	Junior Talent	05:45	TOP Happy Music
18:30	Micul bucătar	06:15	Atelier Creativ	18:30	Micul bucătar	06:15	Atelier Creativ	18:30	Micul bucătar	06:15	Atelier Creativ
		06:30	Video Creator			06:30	Video Creator			06:30	Video Creator
		06:45	Micul bucătar			06:45	Micul bucătar			06:45	Micul bucătar

VINERI – 18 ianuarie 2019			
07:00	Program muzical - Videoclipuri	19:00	Music Time
08:00	Știri	19:30	JR. Quiz – Concurs de cultură generală pentru copii
08:30	Micul bucătar	20:00	Andra Show
08:45	Junior Talent	20:30	Video Creator
09:00	TOP Happy Music	20:45	Povestea de seară
09:30	JR. Quiz – Concurs de cultură generală pentru copii	21:00	Film serial
10:00	Move UP	22:00	Știri
10:15	Atelier Creativ	22:30	Music Time
10:30	Music Time	23:00	Atelier Creativ
11:00	Andra Show	23:15	Junior Talent
11:30	Video Creator	23:30	Move UP
11:45	Move UP	23:45	Video Creator
12:00	Music Time	00:00	Povestea de seară
13:00	Junior Talent	00:15	Music Time
13:15	Micul bucătar	00:30	Move UP
13:30	TOP Happy Music	00:45	Junior Talent
14:00	Micul bucătar	01:00	Știri
14:15	Atelier Creativ	01:30	Music Time
14:30	JR. Quiz – Concurs de cultură generală pentru copii	02:00	Video Creator
15:00	Andra Show	02:15	Micul bucătar
15:30	Video Creator	02:30	Atelier creativ
15:45	Atelier Creativ	02:45	Știri
16:00	Music Time	03:15	Atelier Creativ
16:30	Move UP	03:30	Junior Talent
16:45	Junior Talent	03:45	Move UP
17:00	Film serial - Grachy	04:00	Music Time
17:30	Atelier Creativ	04:30	Atelier Creativ
17:45	Junior Talent	04:45	Știri
17:55	Move UP	05:15	Video Creator
18:15	Junior Talent	05:30	Povestea de seară
18:30	Micul bucătar	05:45	TOP Happy Music
18:45	Atelier Creativ	06:15	Atelier Creativ
		06:30	Video Creator
		06:45	Micul bucătar

SÂMBĂȚĂ – 19 ianuarie 2019			
07:00	Program muzical - Videoclipuri	19:30	JR. Quiz – Concurs de cultură generală pentru copii
08:00	Știri	20:00	Andra Show
08:30	Micul bucătar	20:30	Video Creator
08:45	Junior Talent	20:45	Povestea de seară
09:00	TOP Happy Music	21:00	Junior Talent
09:30	JR. Quiz – Concurs de cultură generală pentru copii	21:15	Atelier Creativ
10:00	Move UP	21:30	JR. Quiz
10:15	Atelier Creativ	22:00	JR. News
10:30	Music Time	22:30	Music Time
11:00	Andra Show	23:00	Atelier Creativ
11:30	Video Creator	23:15	Junior Talent
11:45	Move UP	23:30	Move UP
12:00	Music Time	23:45	Video Creator
13:00	Junior Talent	00:00	Povestea de seară
13:15	Micul bucătar	00:15	Music Time
13:30	TOP Happy Music	00:30	Move UP
14:00	JR News	00:45	Junior Talent
14:30	JR. Quiz – Concurs de cultură generală pentru copii	01:00	JR. News
15:00	Andra Show	01:30	Music Time
15:30	Video Creator	02:00	Video Creator
15:45	Atelier Creativ	02:15	Micul bucătar
16:00	Junior Talent	02:30	Atelier creativ
16:30	Move UP	02:45	JR. News
17:00	Music Time	03:15	Atelier Creativ
17:30	Atelier Creativ	03:30	Junior Talent
17:45	Junior Talent	03:45	Move UP
17:45	Move UP	04:00	Music Time
18:15	Junior Talent	04:30	Atelier Creativ
18:30	Micul bucătar	04:45	JR. News
18:45	Atelier Creativ	05:15	Video Creator
19:00	Music Time	05:30	Povestea de seară
		05:45	TOP Happy Music
		06:15	Move UP
		06:30	Video Creator
		06:45	Micul bucătar

DUMINICĂ – 20 ianuarie 2019			
07:00	Program muzical - Videoclipuri	19:30	JR. Quiz – Concurs de cultură generală pentru copii
08:00	Știri	20:00	Andra Show
08:30	Micul bucătar	20:30	Video Creator
08:45	Junior Talent	20:45	Povestea de seară
09:00	TOP Happy Music	21:00	Junior Talent
09:30	JR. Quiz – Concurs de cultură generală pentru copii	21:15	Atelier Creativ
10:00	Move UP	21:30	JR. Quiz
10:15	Atelier Creativ	22:00	JR. News
10:30	Music Time	22:30	Music Time
11:00	Andra Show	23:00	Atelier Creativ
11:30	Video Creator	23:15	Junior Talent
11:45	Move UP	23:30	Move UP
12:00	Music Time	23:45	Video Creator
13:00	Junior Talent	00:00	Povestea de seară
13:15	Micul bucătar	00:15	Music Time
13:30	TOP Happy Music	00:30	Move UP
14:00	JR. News	00:45	Junior Talent
14:30	JR. Quiz – Concurs de cultură generală pentru copii	01:00	JR. News
15:00	Andra Show	01:30	Music Time
15:30	Video Creator	02:00	Video Creator
15:45	Atelier Creativ	02:15	Micul bucătar
16:00	Junior Talent	02:30	Atelier creativ
16:30	Move UP	02:45	JR. News
17:00	Music Time	03:15	Atelier Creativ
17:30	Atelier Creativ	03:30	Junior Talent
17:45	Junior Talent	03:45	Move UP
17:45	Move UP	04:00	Music Time
18:15	Junior Talent	04:30	Atelier Creativ
18:30	Micul bucătar	04:45	JR. News
18:45	Atelier Creativ	05:15	Video Creator
19:00	Music Time	05:30	Povestea de seară
		05:45	TOP Happy Music
		06:15	Move UP
		06:30	Video Creator
		06:45	Micul bucătar

LUNI – 21 ianuarie 2019			
07:00	Program muzical - Videoclipuri	19:00	Music Time
08:00	Știri	19:30	JR. Quiz – Concurs de cultură generală pentru copii
08:30	Micul bucătar	20:00	Andra Show
08:45	Junior Talent	20:30	Video Creator
09:00	TOP Happy Music	20:45	Povestea de seară
09:30	JR. Quiz – Concurs de cultură generală pentru copii	21:00	Film serial
10:00	Move UP	22:00	Știri
10:15	Atelier Creativ	22:30	Music Time
10:30	Music Time	23:00	Atelier Creativ
11:00	Andra Show	23:15	Junior Talent
11:30	Video Creator	23:30	Move UP
11:45	Move UP	23:45	Video Creator
12:00	Music Time	00:00	Povestea de seară
13:00	Junior Talent	00:15	Music Time
13:15	Micul bucătar	00:30	Move UP
13:30	TOP Happy Music	00:45	Junior Talent
14:00	Micul bucătar	01:00	Știri
14:15	Atelier Creativ	01:30	Music Time
14:30	JR. Quiz – Concurs de cultură generală pentru copii	02:00	Video Creator
15:00	Andra Show	02:15	Micul bucătar
15:30	Video Creator	02:30	Atelier creativ
15:45	Atelier Creativ	02:45	Știri
16:00	Music Time	03:15	Atelier Creativ
16:30	Move UP	03:30	Junior Talent
16:45	Junior Talent	03:45	Move UP
17:00	Film serial - Grachy	04:00	Music Time
17:30	Atelier Creativ	04:30	Atelier Creativ
17:45	Junior Talent	04:45	Știri
17:55	Move UP	05:15	Video Creator
18:15	Junior Talent	05:30	Povestea de seară
18:30	Micul bucătar	05:45	TOP Happy Music
18:45	Atelier Creativ	06:15	Atelier Creativ
		06:30	Video Creator
		06:45	Micul bucătar

TVH KIDS Channel • TVH KIDS Channel • TVH KIDS Channel •

7

PROGR

Radio Seven

103,4 FM și online pe www.7radio.ro

Ora

Luni

Marti

Miereuri

Joi

Vineri

Sambata

Duminica

7-10

7 Dimineata. Realizatori: Mihai Cioceanu, Alex Craciun

emisiune live

10-13

Morning After. Realizator: Tiberiu Ursan.

emisiune live

13-16

Light Zone. Realizator: Robert Tache.

emisiune live

16-19

Paine si Kirk. Realizator: Kirk.

emisiune live

19-22

7 Music. Realizator: Calin Gheorghe.

emisiune live

Happy Weekend.

Realizator: Liviu Damian

8-12

Experienta Urbana.

Realizator: Maria Duda

12-13

7 la Seven.

Realizator: Echipa Radio Seven

15-16

13-14

Tech News

Tibi Ursan

TVH KIDS Channel • TVH KIDS Channel

Ziua Culturii Române

Ziua Culturii Române

M. Eminescu

Eminescu azi, între alb și negru

Ziua Culturii Române

Au trecut 169 de ani și numeroase anotimpuri, au trecut perioade mocirloase și epoci luminoase. Eminescu a murit... O știm prea bine. Poezia se face azi la colț de stradă. Inspirația „funcționează”, ca respirația. Pseudo-teme precum sărăcia, tranziția, alcoolul, mizeria umană, destrăbălarea țin pagina ziarelor și a emisiunilor tabloid. Acestea au devenit temele majore ale poeziilor din închisorile de drept comun și ale băiețașilor de cartier, care fac rime la minut?

Cultura a fost băgată la dubă la începutul anului 2012, când puterea se schimba în România, în urma unor mitinguri și revolte de stradă. Au trecut 7 ani de atunci și instituțiile culturale au intrat mai toate în colaps. Unele conectate la aparate, în terapia intensivă de la Ministerul Culturii ar vrea să treacă dincolo, spre moartea veșnică, dar nu sunt lăsate nici să trăiască, nici să moară. Ieri s-a retrocedat Branul, azi Muzeul Literaturii Române, mâine cine știe?! poate Palatul Mogoșoaia. Biblioteca Națională, a devenit mall cultural, mai mult mall, decât cultural. Cine să mai înțeleagă ce se petrece în cultura cu C mare? Un lucru e cert. Pe Bulevardul Dacia s-a cântat prohodul pentru literatura română și nu oricum. S-a mers atât de departe cu sadismul, încât executorii au decis ca ziua de 15 iunie 2014 să fie data evacuării patrimoniului cultural al muzeului. Ce ziceți? Mirosea a ură la cultură? Eu zic că da! Că termenul de 15 iunie nu a fost ales întâmplător. Că ziua morții lui Eminescu trebuia adoptată ca simbol al pierderii identității unei culturi. În cazul (din 2014) aruncarea în stradă a instituției cunoscută sub denumirea de Muzeu Național al Literaturii Române exact la împlinirea a 125 de ani de la trecerea în eternitate a Martirului poeziei noastre. Între timp s-au găsit soluții și acum muzeul are două sedii, în care încap tot patrimoniul acumulat de la înființarea instituției. Să nu uităm că lui Mihai Eminescu îi datorăm crearea viitoarei instituții, pentru că în anul centenarului nașterii sale s-a pus piatra de temelie a MNLR. Conducerea de atunci a Uniunii Scriitorilor a hotărât să folosească sumele neconsumate (din fondurile alocate centenarului) pentru achiziționarea unor documente, altele decât cele eminesciene, aparținând marilor scriitori. Mihai Beniuc, președintele Uniunii Scriitorilor, a luat decizia de a pregăti impresionantul fond documentar astfel achiziționat, pentru a deveni patrimoniul unei instituții culturale de rang național, consacrată literaturii române. E bine că povestea Muzeului Național al Literaturii Române s-a terminat frumos, dar ce se întâmplă azi, la 169 de ani de la naștere cu Eminescu? Nu cumva îi știrbim din faimă în fiecare zi? Nu cumva am devenit insensibili la literatura poetului național? Fug de sintagme precum „poetul nepereche” sau „Luceafărul Literaturii Române”, pentru că Eminescu este cel mai mare poet al nostru. Punct.

Cred însă că noi suntem cei mai mici urmași ai lui! Suntem mici pentru că ne depărtăm de el, îl luăm în râs, ca fiind ultimul romantic, îi ridicăm câteva busturi și statui și le lăsăm încremenite în timp. Îi folosim numele impropriu! A ajuns Eminescu firmă de fast food în 2019 și asta chiar nu deranjează pe nimeni? Apelăm la citate eminesciene, când vrem să epatăm și să facem dovada patriotismului? Ce se întâmplă cu locurile în care a scris sau a trăit? Unde sunt plăcile memoriale, care să ateste că Eminescu e viu, că este printre noi! Mă bucur ca un nebun când găsesc în *Centru vechi* al Bucureștiului o

placă albă, pe care scrie că „în acest imobil poetul Mihai Eminescu a lucrat ca redactor la ziarul *Timpul*, între anii 1880-1881”, dar ignor cu desăvârșire faptul că un supermarket cunoscut a integrat placa în propria firmă și în propriile culori ale magazinului?

Pornesc către Cimitirul Bellu, ca să mă asigur că măcar acolo Eminescu este intact. Aici, pe alea care îi poartă numele, îi găsesc ușor locul de veci, găsesc teiul și o clădire ucigătoare din sticlă și oțel, ce se prăvălește parcă peste gardul cimitirului. Eminescu este în tranziție ca noi toți. Eminescu și teiul trec de la un anotimp la altul, de la o stare la alta... acum sunt singuri, acum au vizitatori, acum au flori și bentițe tricolore, acum zăpadă. Exact metamorfoza eminesciană! Am aprins o lumânare și am plecat mai departe, pe urmele poetului național.

Nu în Parcul Național, unde poetul încă mai are un bust, din rațiuni pragmatice (bustul este orientat cu fața spre Casa de Cultură a Sectorului 2, care îi poartă numele) fiindcă aici, din primăvară până în toamnă târziu, am văzut niște scene care m-au revoltat. Soclul de piatră, pe care Eminescu este așezat, servește de cele mai multe ori ca suport pentru cele mai mari recorduri românești: Cea mai mare plăcintă din România, cea mai mare pâine, din țara noastră! Am văzut într-o vară, chiar un grătar plin cu mici și fleici, ce sfârâiau la baza bustului și am înțeles atunci cât de important este Eminescu pentru noi. Desigur nu vreau să dramatizez, dar poate ne amintim mult prea rar de marele poet, cel mult de două ori pe an... La aniversarea din 15 ianuarie și la comemorarea din 15 iunie!

Academia Română a făcut tot ce i-a stat în putință, transformând ziua de 15 ianuarie în *Ziua Culturii Române*, după ce Camera Deputaților a adoptat, la 16 noiembrie 2010, acest proiect de lege, act normativ ce a întrunit 175 de voturi favorabile, unul împotriva și două abțineri. Păcat că nici în acest context nu ne întoarcem privirea cu totul spre Eminescu! Când zic să ne întoarcem privirea la marele poet nu mă refer la cele patru fotografii, care ne-au rămas de la el și îl reprezintă cu siguranță pe Eminescu, ci la opera lui extraordinară, la viața lui, din care putem extrage pilde foarte utile, de la Eminescu Filosoful, Publicistul, Naționalistul.

Tocmai am sărbătorit cu mare fast Centenarul Marii Uniri, unde era Eminescu? Nu l-am văzut nici la București, nici la Focșani, nici la Alba Iulia! Ciudat, el era peste tot, dar nu am avut ochi să îl vedem. Marea Unire nu ar fi fost aceeași fără Eminescu, fără un Porumbescu, fără zeci sau sute de alți români, care nu au fost implicați în actul propriu-zis al Unirii, dar fără de care dezideratul tuturor românilor nu s-ar fi împlinit!

Închei nu o pledoarie pentru Eminescu, ci o pledoarie pentru valorile românești, în frunte cu Mihai Eminescu, fiindcă el a fost și rămâne un conducător de oști, un tânăr voievod, așa cum îl vedea și descria Lucian Blaga, care și-a scos compatrioții din întuneric și i-a condus spre lumină! Cred cu tărie că încă nu a curs suficientă cerneală, despre Marele Român, încât să fie epuizat subiectul!

Eminescu nu se poate epuiza! Eminescu este și rămâne Ideea Națională în ființa noastră, oricât am încerca să îi otrăvim numele, alăturându-l unor firme de „mâncare rapidă”, magazine de cartier sau unor personaje nefaste din istorie. A înghețat sau secat izvorul din Cișmigiu, dedicat poetului, dar „tot ce-i românesc nu piere”, cum afirma artistul complet Tudor Gheorghe (în spectacolul său), atâta timp cât mai avem o inimă ce bate...

Ciprian C. VASILESCU

EMINESCU